بدوان نام

از خط و خال فتنه ها برخاست من مست

از کسی ما برخیز کین قطعه

بود دست عیش تا من صناعتق بن

تا همنشین ما الدین مست

حرره العبد ... اشرف

تقریظ

مترشحهٔ خامهٔ طوطی نثراد سلسبیل مداد هادی البلغا مقتدی الفصحا مظهر لطائف
البیان والمعانی الفائق ببدیع کلامه علی بدیع الهمدانی المفضل علی الشاعر المقدم
الشروانی الشهیر الخاقانی افقه الفقهاء اعلم العلماء افضل الفضلاء اکمل الکملاء امام جماعة الموحدین
مدرس مدرسهٔ سلطانیهٔ خاقان السلاطین حضرت سلطان العالم محمد واجد علیشاه عادل البلاد
ملکه المعروف بمولوی میر فدا حسین قانع مدظله العالی علی رؤس اهل الثقلین الی بقاء الدارین

بسم الله الرحمن الرحیم

سخن طرازی خامهٔ جواهر نگار در مدحت حضرت ایزد دادار جل جلاله و عم نواله
در نخل طبیعتم دگر بار آمد + خاطر بسوی نظم دگر بار آمد + صد شکر که از قلزم حمد یزدان
ابر قلمم باز گهربار آمد + حمدیکه لسان انبیا با هزاران زبان لشمه بیان
او الکن و معترف بمقوله کلّت السنتنا فی غایة صفاتک فی السرّ والعلن و له
ای آنکه بحمد تو اولو العزم غریق + گم میشود اندیشه براه تحقیق + باعظمت تو بحر خزر و قطره
قطره شود از فیض تو دریا عمیق + تبارک قدرتک و تعالی حکمتک من انه را کنا

۳

وسطوت تو سطوتیست که لوای لَهُ مُلْکُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ در دستگاه خشیجان برافراخته

وله زمین و فلک عرش اعظم ز تو + بیک کن برآمد دو عالم ز تو + تو باشی سمیع و
خبیر و البصیر + تو باشی علی کل شیٔ قدیر + بتوحید تو این دلیلی حق ست + که این
جمله خلقت ز یک خالق ست + فَسُبْحَانَکَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا وَمَا وَصَفْنَاکَ
اِلَّا بِاٰلَائِکَ وَعَقَلْنَاکَ التَّقْوِیْمِ وَمَا عَرَفْنَاکَ اِلَّا بِاٰثَارِکَ در رسول الکریم گهرباری
کلک گوهر نثار در نعت نایب داور احمد مختار صلی الله علیه و آله الی دار القرار

وله علم و هنر و عقل عطایم کردی + زین هر سه حصول مدعایم کردی + با اینهمه از
لطف رسول خود را + در هر دو سرا تو رهنمایم کردی + رسولیکه وجود و وجود
او علت غائی وجود موجودات هر دو عالم باشد و ذات جامع الصفات او
مظهر حدوث و قدم باشد جوهر جواهر انواع و اجناس قریبه و بعیده عالم ایجاد
است و نتیجه صغری و کبری مبادی و معاد دست وله محمد ملقب خاتم الانبیا +
رفیق دو عالم حبیب خدا + همان بازل خلقت دو سراست + بر این قول
کُنْتُ نَبِیًّا گواست + کسی را چه واست و زیباست که در قلزم زخار و دریای
بیکنار نعتش بحیز امکان در زین عالم امکان گوهر گوهر گهر فشانی نمایم و چون
عندلیب سدره گل گل نغمه سرائی با اینهمه بیچدانی و بیزبانی نمایم وله از
ناصیه ات نور الهی پیدا + چون بدر تو مهر از رخ ماهی پیدا + از مخزن مرآت اشکه کون و مکان

ولہ در ہند عجب شوکت و شانی دارم + چون بلبل شیراز زبانی دارم + عمرم
شد و بمدیح علی صرف آرے + در عہد خود این نام و نشانی دارم +
فنحمد الله النعیم علی تلک النعمة ونشکره علی ہذه المدحة فی الواقع کہ مدح عامی غیر
عجب دولتیست کہ بے الطاف الٰہ عز وجل الذخیر نسان سر زدن نتاید و چیزیست از
معرفت حقیقی او بے الہام ربانی در احاطہ افکار سلیمہ نگنجد لسان گوینده مکان
در ان خاموش ست لا سیما لسان العقلاء والکملاء بمقولہ اگر گویم مشکل اگر نگویم مشکل
گویا نصیری شمہ از معرفتش دریافتہ قدم براه تکفیر پیموده و قفل دہان بستہ
خود را مفتاح کلمہ ہو الله حق بکشوده ولہ علی کو بود مظہر ذو الجلال + نبی را
خصال و خدا را کمال + وصی نبی نایب کردگار + شہ دو سرا او [illegible]
علی ولی ناصر مصطفی + علی ولی ذو الفقار خدا + سوار جہانست در دشن ازان +
کہ نورش بود نور رب جہان + چو حق لایزال ست لاریب + مثالش محالست لاریب فیہ +
ثنا ایش محالست از دو سرا + ستوده خدا او رسول خدا + پس مصطفی از خصومت گذشت +
بحلمش ز غیظ و فتوت گذشت + بجز صبر آن و نہ این گرفت + ز دنیا گذشت و سر گرفت
دگر زہ جو او فتح خیبر کہ کرد + جدا از جسد فرق عنتر کہ کرد + شجاعت از و
یادگارست و لیس + مروت از و یادگارست و لیس + دلیری چو او زیر چرخ
کبود + نہ ہست و نہ گردد نگشت و نبود + آری کہ عالم بالا ثے مناقب الاثیش

ولہ دل را مست [illegible] باشد + جان [illegible] جمالش باشد + عفات [illegible] بکجا + عقل ہمہ حیران بکمالش باشد + معجزات ثابت [illegible] قصہ قدیم ست از دفاتر [illegible] و کرامات اولیا فخر کہ [illegible] از اخبار صدق آثارش

٤

ولہ جبرئیل امین بندہ او رضوان + احسان علیست + [illegible] علیست + بخیال [illegible] [illegible]

[illegible]

علی صحابة الطاهرین بل علی جمیع المنتسبین و اشرفیت او بمقاصد لطیف علی
بمنزلۀ راسخی باهر عند العارفین بل عند کل العاقلین ولهٔ داماد رسول
و سرالکیست علی + غمخوار یتیم و اسرا کیست علی + کشاف دقایق مقام
اسرار + و زمرۀ چه بحق النعمه سرالکیست علی + ایمان بولایت او آنها که طینت
صافی خود آورده اند در منزل منزلت الله ولی الذین آمنوا یخرجهم
من الظلمات الی النور در آمده فائز بفضیلت فصل الخطاب اولئک هم المؤمنون
گردیده اند و کسباط عداوت آن مرتدین که گسترده اند به باب جهنم او عقاب
والذین کفروا اولیاؤهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات در رسیده
محسوب فرمان قهر توامان اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون گردیده اند
ولهٔ بے مهر علی کفر نگردد زائل + بے دین علی یقین نباشد کامل + خواهی که
شوی واقف قرآن بر خبر + بے کوچۀ عشق او نیابی منزل + هزاران شکر سخن
آفرین استوده شنائیش او طلاقت اللسانم نداده دعوای جباب او نظر اطاعتم
بردوی دیگری نیفتاده ولهٔ زاهد مبند گمان بارم + بیهوده با این و آن غم
مشتاق ملک کارم الله علیم مست مهر ندیدم + کز دوده لایزال بندهٔ هشت جادم
صلوة الله علیه و الهم و رحمته علی احبابه جسم من العالمین اعلی النجاهلین
و غضبه علی اعدائهم من الزاهدین الی المنافقین او امت لیواقیت النجوم

پیدا شده از آب گهر دریائیست * وله سرتاج کلام شعرا این سخنست * سرمایهٔ
ارباب ولا این سخن ست * نه سخن چه بود شمار اهل دنیا * مقبول آله و مصطفا
این سخن ست * وله سبحان الله کمال انگیز این ست * ماشاء الله معرفت خیز این نیست *
مثلش نه بود مثال او معدوم ست * الله الله و حلاوت آمیز انیست * خوشا
بهار بیخزان گلستان نظمش که در هر فصل و زمان مرغ نگاه نظارگیان از گلگشت
آن چمن چمن گل بدامان چون گلچین در بهاران و چها بجریه جوش مضامین صفا
آگینش که چشم تماشائیان را بکنارهٔ اش عدن عدن گوهر آبدار در کنار چون
سحاب نیسان در نیسان هر تبکیش چون بیت الله مطاف مردم دیدهٔ ارباب
بصیرت و هر مصرع عدیم النظیرش شمع افروز کاشانهٔ اهل حیرت وله مطلعش
همچو مطلع خورشید * مصرعش چون هلال در مه عید * نقطه اش بدر سان
بنور و ضیا * کاغذش در صفا سپهر آسا * ورقش صافتر ز شیشهٔ دل *
غیرت سینهٔ بتان چو گل * لفظ شیرین همه چو قند و نبات * معنیش جانفزا
چو آب حیات * صفحه اش همچو شهپر طاوس * رشک افزای تخت کیکاوس *
منظر چشم گشت زو روشن * پر ضیا شد سواد خاطر من * باگاهم چه آشنا
گردید * مطلبش جمله حق نما گردید * فی الواقع عجب کلام طبعزاد صناعت
بنیاد ست که تقابل نظم کلام لا کلامش با نظم نظام کلام الله قدسی لقابلیست

چه گلزار الفاظ و دلکش سواد + چو لیلی عبارت چو مجنون مداد + نقاطش
چو انجم دوائر بُدور + سطورش مسلسل تر از زلف حور + برنگے کشیده خط
پرنگار + که مانی قلم کرده دست نگار + بذات خدائے جهان آفرین + بهشت
کف خاک جان آفرین + بامرش که شد جائے آدم بهشت + اعفوش تقصیر
آدم بهشت + بالوه قدرت لعز و جلال + باسرار وحدت که ناید لقال +
بوجه جلالش که دارد بقا + بعلم و کمالات بے منتهٰی + بصبر نبیؐ و رضائی نبیؐ
بجود علیؑ و عطائے علیؑ + بجهار رسول و بجهار نبیؐ + باجداد پاکت بشاه صفیؐ
بجان عزیزت بشیرین کلام + بحسن بهایت برنگین کلام + بسبزے نخل و
فصل بهار + برنگینے گل بصورت هزار + ببال همای بظل شرف + بعنقاء
مغرب که ناید بکف + که مثلش محالست در دیده ام + همین دیده باشم
اگر دیده ام + چو ابداع کتب گر شماره کنی + نباشد خلاف خدائے نبیؐ +
بگوئی اگر نجم شان رواست + که بر مدحت پنجتنؑ این گواست + سماوی
باشد اگر اصل شان + ز القاست انیهم چو آنها بشان + بود عظمت شان
ز تعریف شان + درینهم بود وصف توصیف شان + ز نقص زلل یکقلم
خالی نست + بمصحف هو النقل بالمعنے ست + بود بسکه مدح ائمهؑ راه و سزد
اینکه خوانی درودے براه + الا لم یکن مثل هذا الکتاب + الا ان هذا الشیئ عجاب +

زہی صفای قلب مصفالیش کہ در عالم عرفان حق نماست گویا کہ نقطهٔ نور قلب پر نور صبغة الله است و زہی اشقهٔ قلب پر نورش کہ ماہ تابان از لمعہ تابانش و خورشید درخشان نقطهٔ جوہر فرد از خطوط درخشانش کمال کمال حضور کمالش بیکمالے و جلال نظم جلالی بہ پیش جلال کلامش بے جلالے نظیرش بہ نظیرے خلاف رائے صائب و عقل سلیم و نزاکت کلام لطیفش رشک کلام کلیم نظم بلندش شانشر شوکت کلام معجز فطرت لیست نمودہ و نثر عالی او از کلام وحید العصر عالی گوئے فصاحت ربودہ سیف زبانیش امتحان بزم امتحان سخن زبان اہل القلم ابکم قلم ساختہ و حلاوت شیرین بیانش در سواد کلام فصحا را سرمہ در گلو انداختہ اندر راہ ہمہ دانی بعرصهٔ علوم علم کمال برافراختہ و عتقاد بلند پر واز فکر دو ثنا لیش پر انداختہ شاہد صادق این کلامم کلام معجز نظام اوست و گواہ عادل صداقت این صدق مقالم نظم الہام انضمام اوست چیزے کہ از و یادہ دارم یادگار بتحریر در آرم شاید کہ گوش پیر فلک نشنیدہ باشد و مضامین نو آشنش باستماع قدر دانان سخن نرسیدہ باشد صفتہ اے آنکہ توئی باطن و ظاہر یا رب * اے آنکہ توئی علیم و قادر یا رب * زیب سخنست اول و آخر نامت * اے آنکہ توئی اول و آخر یا رب * ولہ زنگم وحدت نماست چون فیروزہ * بر آب خودم غناست چون فیروزہ * ہمتاے محک قبول زر را نکنم *

لا یمکن انہ خلاف العقلا + ولہ الحق مع الحسین فی کل امور + جاندادہ

براہ حق بصد شوق و سرور + این نور نبی نور نبی نور خداست + نور ذی النور

کان نور فی النور + ولہ سب خلفاء راشدین احمد + فاسق بود آنکہ از

تعصب بکند + مارا چہ ازین قصہ ہو اللہ علیم + ان ہذا الخبیث ہذا الاسعد +

ولہ کاریکہ بود مثال کار جہلا + ہرگز نبود کار نبی کار خدا + معقول

پسند چون نباشیم صفی + جاہل نبود آن دو پیغمبر ما + ولہ اصحاب نبی کہ چار

یاراند اینجا + باشند مضاد چون عناصر حاشا + در مرتبہ اخلاط بدن آشنا اند +

چاراند بظاہر و یکے در معنی + للذاکر فی ذکرک شفاء رزنی اللہ اء اسمک دواء

ربی + برہان بقاک فناء الاشیاء + لا یبدل امرک قضاء ربی +

ولہ گوہر تاج شہانم کن چو گوہر ساختی + راحتم ده آنقدر یارب کہ خوگر

ساختی + ولہ علی بجملہ رسولان فضیلتے دارد + شرف امامت او بر نبوتی دارد +

سوائے شاہ رسولان کہ اوست ہمسر او + مثال او کہ نبی قدر و رفعتی دارد +

بسر گشتی صفی طعنہ زن مشو اے شیخ + خوشا فقیر کہ در فقر نخوتے دارد +

ولہ موقوف بر سبب کرم بیمال نیست + پیش کریم حاجت عرض سوال نیست +

معاش و علم بکسب خجستہ و فضل الہ + گمان مبر کہ مقدر بود ہر آنچہ بود +

قطع السکہ دل خوکردہ تاییدِ غیبی گشتہ ست + ہر نفس دارم لب پر خندہ چون چشم پر منتظر

9

از محبوب خلیل حق ۱۲

اقبال و دولت ہمتاست نے زنے بلکہ بوجہ تام دلبست باوصفیکہ ذکر اوصاف حمیدہ اش از حد انحصار گذشتہ و شہرۂ اکملیت او در جمیع علوم محیط عرصۂ عالم ہمدانیت گشتہ فما احسن کلام المقبول فے حل اسرار ہذا المقام کان فی شانہ الکرام و ہو ہذا صفتہ لقمان زمان گر آن بدنیا باشد ✣ در مرتبہ این ہمچو مسیحا باشد ✣ گردد چو مساوات اضافی چہ عجب ✣ خوش آن پسرے کز پدر اولی باشد ✣ چنانکہ در ابتداء شباب از زیارت آنجناب جبریل مآب و در انتہاء زمانش و انحطاط دورانش در شہر بمبئی اکثر مشرف گردیدم با اینہمہ کبر سنی و عمر ہشتاد سالہ بدیدۂ باطن در عالم ظاہر آنحضرت را مانند روح القدس عقل مجسم دیدم معلم اول اگر در زمانش بودی دہشت جنون را از دست جہالت نہ پیمودی زکر نامیش کہ ہر جا زینت بخش بزم نام آوران منازل عرفانست وجہی نام مبارکش کہ ہر سحر از روئے یمن و برکت ورد زبان دشمنان و دوستانست ✣ ولہ نواب بان و حاکم ملک و سخا ولہ فیاض الدین حسینخان والا ✣ لا انظر نی کمثلہ فی الدنیا ✣ در حکمت و علم و عقل و زہد و تقوے ✣ ولہ ابن نواب خلد آرا مغفور ✣ در دہر سخی تخلص او مشہور ✣ شاہد اسمش بود کہ در روز ازل ✣ اول ز حسین سخاوت آمد بظہور ✣ ولہ ابن نواب دین و اسلام پناہ ✣ روح الدین حسینخان جم جاہ ✣ زیبا بست خطاب او سپہدار جنگ ✣ کو بود علی عہد خود در جنگاہ ولہ ابن نواب سیفخان سیفے ✣

فی الذات موحد و موحد باشد ❊ حقا کہ بود ز عارفان حق بین ❊ حاشا کہ ز صوفیان مرقد باشد ❊ و لہ معدوم تصوف شدہ از عرفانش ❊ گردیدہ مرید از دل و جان ندوانش ❊ جز بیعت او نبود کارش بکسے ❊ بودی بخدا حب علی ایمانش ❊ و لہ گردید ز مسلکش تخالف باطل ❊ شد دور نفاق بے توقف باطل ❊ وحدت سر بر زدہ ز جلباب دوئی ❊ گردید تصوف متعرف باطل ❊ و لہ صوفی کہ خلاف شرع راہی پوید ❊ گمرہ ز رہ حقیقت بی گفت و شنود ❊ گویند اگر عارف حق را صوفی ❊ آن عارف حق ہم بخدا صوفی بود ❊ و لہ آن یکہ میان نامیان گیتی ❊ بودند تمام شان ولی صمدی ❊ اعلی اللہ مقامہم فی الجنۃ ❊ عند الحسنین و نبی و علی ❊ و لہ المختصر آنکسایہ بنسل شانست ❊ زیباست کہ مثل شان العزہ شانست ❊ کم رتبہ قرآن ز تعدد نشود ❊ فی الاصل چو بینی تو ہمان قرآنست ❊ و لہ ای آنکہ حکیم مطلقش راہنماست ❊ دعوی انا حکمۃ حق او راست ❊ ہمچون پدرش صفی برآمد ذاتش ❊ سر لابیہ ولدہ آمد راست ❊ و لہ توصیف جناب او محالست محال ❊ آن یکہ ثنائے او خیالست خیال ❊ علمش بود از زوال خالی ورنہ ❊ ہر چیز بمعرض زوالست و زوال ❊ و لہ ای آنکہ بحکمت چو مسیحا آمد ❊ سرمایۂ عقل جمادا نا آمد ❊ گوئی تو فلاطون زخم آمد بیرون ❊ لقمان ز عدم باز بدنیا آمد ❊

۱۱

بیشتر بهبود

سخنش نیز جلال + چون سخن سبقت + کاندر سخن سخنور والا + فطرت فیروز فطرت + فطرت + نیکو ادیب نیکو + در سخن سنجی + ہنرش بجاست در یکتا فنی + موجود معنی بدیعت صفا + علم عالم صدری موجود + زایا نش + واقف رموز علم الاسما + محقق مدقق عارف بالله + معروف + احمد العالمین + اعلم العالمین فخر الدهر + اکمل الکاملین فی العلم و فضل + والعلما + افضل الفضلا و العقلا + العرف الناصرین + اشرف الشرفین فی الادبا + احسن المحققین الکرم

ولہ یارب برسالت رسول عربی + یارب بولایت علی عالی + تا عمر اسدی را شعر الشرف داری + از صحت و عقل و علم و اقبال غنی +

ولہ یارب صفوی را تو بدہر خوشحال + از آل و کمال مال و عقل و اقبال + با عمر طبیعی تو بحفظ تو داری + از فقر و بلا و مرض و غم و ملال +

ولہ یارب اسد ز فقر و علت بدہ + اقبال و حشم صحت و عزت بدہ + دیگر نظر لطف بہ چاووش کن + بخشش بنا گرشہی حکومت بدہ +

ولہ یارب صفوی را تو عنایت ندہی + گاہی مرض و درد و بلا ندہی + بر بادیہ بندہ خاک پاش نگنی + مرگش جز کربلا بجائی ندہی +

ولہ این فتر عرفان کہ بدلہا جا + ارزند چو جان عزیز اہل الشعر + تا جز و سموات مجز الشعر + یارب تو بہ شاہی کنی اعزاز +

بسم اللہ الرحمن الرحیم

چکیدۂ خامۂ گوہربار بحر زخار معانی آبدار اعلم العلما افضل الفضلا اکمل الدوران استاد السلطان

جناب میر فضل حسین صاحب نصیر مدظلہ العالی علی رؤس الصغیر و الکبیر

عبد الکلام معجز شان + نظمہ کان کلمۃ القا + گوئیش گر عناصر العرفان + جائز عند مجمع العرفا +

بیتہ کان بیتہ الانوار + مصرع اوست کہکشان آسا + صفحہ او ز اختر النقاط + فلک انجمی کند پیدا +

مہر و مہ را نماید از گردون + لفظ و معنیش نور و ضیا + کسب ضوء صبح و شام از و زیند + پرتو ماہتاب و شمس ضحا +

دم نظارۂ فیض او بخشد + ارم و باغ جنت الماوی + نبود ہمچو او گہر یکتا + گنج و نیسان معدن دریا +

انہ الصفا عمان + غلط ہذہ فکیف لا + باشد این کوثر گہر قطرہ + از یم طبع حضرت والا +

بحر عرفان جناب شاہ حسین + سالک جادۂ طریق ہدا + المخاطب معظم الدولہ + اشرف الخلق اکرم الحکما +

اسد و اسدی صفوی متخلص بجملہ شعرا + زاد اقبالہ و اجلالہ + دائما تا بقای ہر دو سرا +

بسکہ اندر سلسبیل صفی ست + نفس او صفا سیرت آسا + چون نیائی خو رست روح الدین + حافظ این لو جو تن جا

اسم علی الفتی ذ علی آنی عشق علی بالی علی اینی
حافظ کرّ قوا ورد راحت حبّ بما

الحمد لله والمنة که از باقیات الصالحات این دیوان باعیت مسمی به

الا لمعی نواب شاه علی میرزا معروف حکیم و مولوی میرزا محمد حسن علی صفی بنیره گردون جناب نواب
امیر خان بهادر صفوی اسکنهم الله فی جوار آبائهما الطاهرین صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین

در مطبع نامی بستان لکهنو واقع کتره ابوتراب خان شهر لکهنو بحلیه طبع آمد

لا سیف الا ذو الفقار

لا فتی الا علی یا الله

بسم الله الرحمن الرحیم

در حمد

فریاد که تاب نظری نیست مرا — امداد که حق بین بصری نیست مرا
چون طوطی بهر طرف بود جلوه کنان — الیوای که از وی خبری نیست مرا

وله

ای آنکه وجوب تست ز امکان پیدا — ز آثار تو بی بچشم عرفان پیدا
از کوه و دشت و چمن ارض و سما — بر ذات تو صد هزار برهان پیدا

وله

گردون همه تن سبحه بذکر تو بود زانجم ها پیداست — هامون همه تن سبحه بذکر تو بود هر ذره ها گویاست
مملو بود از ذکر تو کونین تاری گر قطره ها — جیحون همه تن سبحه بذکر تو بود میگویم راست

وله

دل را ز کافر و مسلمان بردار
دست از سر یاران و بیگانگان بردار
کاری به اگر گره گردد حاصل
مردانه قدم براه جانان بردار

۲

وله

معبود تویی باشند و معبود تویی
مسجود تویی باشند و مسجود تویی
معلوم بود جهان معلوم جهان
موجود تویی باشند و موجود تویی

[illegible]

وله

از مهر جمال او اگر ...

روشن شده ماه ...

در صفت صحابه

...

در مناجات

ای لایق لطف بیکران تو همه

قابل فضل و احسان تو همه

...

وله

معصوم نیم ...

من بندهٔ عاصی ...

...

لا حاکم لا خالق لا ند لک
سبحانک لا اله الا انت

وله

لا مثل و لا شبه و لا ضد لک
لا کیف و لا کفو و لا حد لک

در نعت

ای آنکه منور ز رخت روز است
روشن دو جهان چو مهر از نور تو است
نی نی بحضور او بود مهر سیاه
معدوم چو شب سایهٔ تو در روز است

وله

جن و ملک و آدم دعوا که بود
رضوان بجنان خضر بدریا که بود
کونین بامت تو باشد اکنون
الیاس کدام ست و مسیحا که بود

وله

از غلط بود شمس و قمر را سایه
بنگر نبود نور بصر را سایه
نورش ز اله و الطف انوار است
ممکن نبود خیر بشر را سایه

وله

احسن نبویست حسن مطلوب خدا
در صورت و سیرتست مرغوب خدا
هم ذات خدا ز عشق خالی نبود
آن رو که محمدست محبوب خدا

وله

هر یک باشد بمصطفی هم پایه
دارند ز سر احدی سرمایه
از بسکه باصل نور شان نور نبی
باشند ائمه هدا بی سایه

وله

حاشا که مثال خور رخشان گردد
کی نور دگر چو نور یزدان گردد
از بسکه منورست ناید بنظر
در ظل تو ظل مهر پنهان گردد

وله

پیغمبر اولیا محمد باشد
پیغمبر انبیا محمد باشد
الله الله جلال فدائش اسدی
پیغمبر کبریا محمد باشد

...

وله

...

کار تحسین برای تحسین باشد | وله | آری که بدی لایق نفرین باشد
بر بد عملم امید رحمت دارم | ور قهر کنی معاوضه این باشد
دانم به یقین که یا الهی بخشی | وله | جرمی که کند نامتناهی بخشی
ملجا نبود جز تو گنهگاران را | بخشی بخشی اگر نه بخشی بخشی
یعقوب نیم یوسف معصوم نیم | وله | ادریس نیم آدم مرحوم نیم
از رحم که کنون صبر محالست و محال | شبیر نیم سید مسموم نیم
جز تو که بود که سرفرازد مارا | وله | افزون ز شهان برتبه سازد مارا
ای بنده نواز از نوازش مگذر | گر تو نه نوازی که نوازد مارا
قادر باشی به عسرت و دولت ما | وله | مختار توئی برحمت و عشرت ما
مگذر ز کرم که قادر مختاری | در دست تو هست ذلت و عزت ما
ای آنکه بتائید تو عزت دارم | وله | ای آنکه بامداد تو شوکت دارم
افسوس بمن اگر تو مجبور کنی | با آنکه بقدرت تو قدرت دارم
در گور بکن دشمن ما را در گور | وله | مجبور بکن دشمن ما را مجبور
بهر قهاری خودش ای قهار | مقهور بکن دشمن ما را مقهور
هر وقت خطادار گنهگار بود | وله | رحمت بجناب تو سزاوار بود
باشد اسدی منفعل از کردهٔ خویش | العفو که حضرت تو غفار بود

۴

۲۲

محتاجی و نادارے مادہ ور کبن | افگار دل افگارے مادہ ور کبن
ب تو کنی زاین و آنم فارغ | اسباب گنہگارے مادہ ور کبن

وله

دولت کہ دہد اگر تو دولت ندہی | قدرت کہ دہد اگر تو قدرت ندہی
مختار توئی ہر چہ کنی حکم تراست | عزت کہ دہد اگر تو عزت ندہی

وله

ہر مرتبہ بار بار توبہ توبہ | بے حد و بے شمار توبہ توبہ
غفر ذنبی ظلمت نفسی ربی | توبہ توبہ ہزار توبہ توبہ

وله

ے جا بود این کافر بدست عدو | اکنون سبب آن کن کہ شود پست عدو
داد امداد یا قوتے الکوہ من | این بندہ ضعیف ست ز زیر دست عدو

وله

نی چو کنی فنا بقا ہست و بقا | بخشی چو مرض مرض شفا ہست و شفا
حکم تو این و آن گناہ ہست گناہ | امید بدی از تو خطا ہست خطا

وله

م کہ ز اعمال حسن معذورم | نبود بہ امور این و آن مقدورم
صاف نباشد بمکافات عمل | مختار بود ذات تو من مجبورم

وله

بہتر ز امارت نبود چیزے ہیچ | بہتر ز حکومت نبود چیزے ہیچ
ب تو مکن بغیر خود محکومم | بدتر ز اطاعت نبود چیزی ہیچ

وله

خلق ببخش بے نیازی مارا | سر بر در تست سرفرازی مارا
ن بندہ نواز قادر مختاری | محتاج دگر چرا تو سازی مارا

5

وله

آقای کریم را عطا می زیبد
بر بندہ خود وفا ہمی زیبد
جرم ہمہ کند نظر رحمت را
عصیان ز ما عفو ز ما می زیبد

وله

ای داور کریم توئی جائے پناہ صغوی

ای قلب حزین مشو ز عصیان نومید
از لطف بغفران [illegible] نه امید
از رحمت لا تقنطوا [illegible]
بنده امیدوار ز شیطان نه امید

وله

ای قائم خدا [illegible]
محصول بدست [illegible]
[illegible]

وله

[illegible]

وله

واعظ شادان بمر [illegible] منبر باشد
رندی نازان [illegible] باشد
مقبول تو کیست هیچ معلوم نیست
هر یک خندان بکار خود باشد

مناجات بدرگه رحمت قاضی حاجات

قهار بود اسم صفاتی او را — از رحمت اوست بی ثباتی او را
بهتر نبود ازین دلیل رحمت — هم رحمن است اسم ذاتی او را

وله

آنجا ملک و نوع بشر هر دو یکیست — از روی کرم ذره و خور هر دو یکیست
با رحمت او چه قلب روشن چه سیاه — در چشم فلک شمس و قمر هر دو یکیست

وله

طاعت چه کنم که شغل بیکار بود — عصیان نه کنم چرا که غفار بود
بسیار اسم دال بر رحمت او — رحمن مرا یک اسم قهار بود

وله

از بنده اسد شکوهٔ آقا بیجاست — خوف از گنه و امید رحمت اوست
بخشد که نه بخشد اختیاری با اوست — هم لطف کرم باشد و هم قهر عطاست

وله

عاصی چو من اگرچه در عالم نیست — آب دوزخ بدیدهٔ پرنم نیست
گر رحمت او بجوش آید اسدی — دامان ترم ز ابر رحمت کم نیست

وله

هر بار کنم توبه و هر بار گناه — بسیار کنم توبه و بسیار گناه
ای بیم ز هر جا برو که بد دل شده ام — بیکار کنم توبه و بیکار گناه

وله

گردون نه بود باعث فریاد مرا — از دوست بود شکوهٔ بیداد مرا
اعلان چه ضرورست که ناگفته بهست — نامم که برم که کرد برباد مرا

وله

احکام قضا خدا بداند صفوی
این دوران را خدا بداند صفوی
در مصلحت قدرت او فکر چرا
اعمال خدا را خدا بداند صفوی

وله

[illegible]

در حشر ز بیم گشته بیهوش شدم
ولہ
وز یاد عذاب خود فراموش شدم
صد شکر که پرسید مرا هیچ کسے
از بار گنه اسد سبکدوش شدم

در دهر خطاشعار نبود چون من
ولہ
عصیان زده هرزه کار نبود چون من
جوش یم لطفش بکنارم گیرد
گیرم که گناه گار نبود چون من

در ذکر طلب باران رحمت

رحمے بر حال ما غریبان فرما
بنگر سوے خویش و محو عصیان فرما
ای ابر دُرباری ز کرم یکباره
حکم از پے باریدن باران فرما

چون ماه نصیب دید ابر بکن
ولہ
تاریک فلک ز کثرت ابر بکن
ای دست خدا ز خشک سالی ترسم
چون رحمت مهر رحمت ابر بکن

بلبل بچمن زار بنالید و گذشت
ولہ
گل صورت خار خشک گردید و گذشت
لب تر نشد ز تشنگان گلشن
ابر آمد و بر گرد و ببارید و گذشت

یارب ز کرم ابر بهاران بفرست
ولہ
بادے که بود ابر بداماں بفرست
آتش بچمن تابش خورشید زدست
باران بفرست ابر باران بفرست

هر نخل چمن ز بے بری سردوش ست
ولہ
داماں نسیم دامن خارش ست
یارب ز کرم ابر بهاری بفرست
آوازه بلبل سر گل العطش ست

ولہ
ای ابر بکن از عطشستان آمد ربیع
شد سبز بکنند ز گلستان آمد ربیع
[illegible]

ولہ
[illegible]
یارب چو ... شاخ مرجان شده
شاخ ... شاخ مرجان شده

ولہ
گر ابر کرم ز فضل اسلام و بارد باران
عاجز جو شوند نفع بخشیدن ان ... ابر رحمت بفرست
ای قادر نفع و ضرر ...

۷

ولہ
گر خلق بود بہ بحر یا بوسی غرق
بر ری نبود ز غیب عالم تا شرق
نبود عجب ز قدرت حق کین
ابر آید و رعد نالد و خندد برق

ولہ
... که باران بارید
... ان بارید
... چمن
... حیوان بارید

ولہ
نوبت بزن ای رعد که باران آمد
جلوه ... درختان آمد
... گلستان آمد
... صبا ابر بهاران آمد

یارب بکن آن لطف که لطفم [illegible]
آن لطف که بی لطف کند لطف سجاست
تکلیف بوسعت مکلف زیبا [illegible]
اجبار مجوز از حکمت بیجاست

وله

تو به تو به ز بیگناهی تو به
تا زده گناه را العفو توجه کار
از این زهد دروغ ناشناسی تو به
تو به بجناب تو الهی تو به

وله

در ذکر کثرت باران که منجر شد بطوفان

از ابر سیاهی که عیان ظلمت شد
آن نقطهٔ جرم که سویدا بلست
بارید بر انسان که بلا آفت شد
جا کرده بروی رحمت و زحمت شد

وله

این ابر تنک مایه جهان داد بباد
آری که هزاره‌ها مکان داد بباد
بیباکی این ببین که همراه جهان
صد خانهٔ ایزد زمان داد بباد

وله

ای ابر بجا کوش و آهسته ببار
هشیار که نوح هر دو دور مهد نیست
خود رفته مشو میار طوفان زنهار
پا از حد اعتدال بیرون مگذار

مناجات در دفع وبا

یارب تو وبا را بکنی ناپیدا
از مرگ جهان این خفقانم گردد
اسباب حیات ساز اینجا پیدا
شاید که کنی تو تازه دنیا پیدا

وله

یکذره بخلق رحم آور تو نه
عشاق حسین را که کشتی تو وبا
در جور کم از یزید خود سر تو نه
در بیرحمی ز شمر کمتر تو نه

مناجات مضطربانه

از دست سوانح لعذابم کردی
آید عجبم ندانم از حکمت تو
وا از بیم و رجا در اضطرابم کردی
خود خلق نمودی و خرابم کردی

وله

در کار من این همه غفلت چه بود
قادر بیا غنی خلاف تلافت چه بود
یارب همه این و آن بدست تو بود
بیکار نهادهٔ مشیت چه بود

ه

وله

بالا نه کنی بسر چو افلاک مرا
وا این پست کنی بصورت خاک مرا
تا آنکه تو فی خالق [illegible]
ای قادر غنی این همه [illegible] مرا

وله

مولای غنی کریم بنده اش نیست [illegible]
[illegible] مسکین [illegible]
ای [illegible] غنیم [illegible]
بفیض [illegible] سلطان [illegible]

وله

[illegible]

مے خوردم و خوشنودی رندان کردم	وله	از خشک سری تر همه دامان کردم
تا علم نبود تن ندادم بگناه		غفار ترا خوندم و عصیان کردم
عشرت در خانه ام سقیم افتاده ست	وله	از تیغ الم قلب دو نیم افتاده ست
هم رحمت تو عمیم و هم قهر عظیم		جانم بعجب امید و بیم افتاده ست
عزت چو دهی کم نشود عزت تو	وله	راحت چو دهی کم نشود راحت تو
کار عجبیست خجل از حضرت تو		دولت چو دهی کم نشود دولت تو
در بدو ازل چه شد خطا یا الله	وله	گشتم به بلا چو مبتلا یا الله
کار تو بود نیک عجب حیرانم		بد کرده که تقدیر مرا یا الله

مخاطب بواعظ

گو جرم من از بیان فزون تر باشد		فردوس مقام من مقرر باشد
واعظ تو مشو غره باعمال خودش		دوزخ پی دشمنان حیدر باشد
واعظ بر حم رب داور نبود	وله	گر خیره سری از تو فزونتر نبود
بر رحمت او بدو غضب را سبقت		الله رحیم ست و ستمگر نبود
مقبول حرم عزیز میخانه شوم	وله	خاموش نه نیک و بد چو پیمانه شوم
از دست امید و بیم واعظ میرم		ای عقل برو برو که دیوانه شوم

خوبست تجلی خودستان هر چه کنند
با نیک و بد جهان ندارم کاری
با نعمت این و آن ندارم کاری
با مفلس و سلطان ندارم کاری

وله

خلاق که خلق کردیم رزق دهد
نجاست بچه رزق تقدیر آن

وله

بخ بصنعت خلق از کرم رزق دهد
حسب مقدار بیش و کم رزق دهد

آن ذات که از عیب مبراست تویی | در صنعت خود هر آنکه یکتاست تویی

واعظ که ز عاصیان همی بگریزد | داند نه مگر که صانع ماست تویی

چون اهل معاصی بقیامت آیند | وله | العفو طلب غرق ندامت آیند

واعظ چو زند طعن بگوید هاتف | خاموش که بندگان رحمت آیند

بالله علیم خوردن بادهٔ ناب | وله | آباے کرام تو شمردند چو آب

امروز اگر حرام دانی چه حصول | واعظ بخمیر تو شراب است و شراب

واعظ که روے کعبه سپردم بخدا | وله | من باشم و کربلاے شاه شهدا

کانجاست حج مشکک ازرد و قبول | در هر قدم ست حج مقبول انجا

قول تو بود چو قول مجنون بنظر | وله | هم نیست تباشیر چو افسون بنظر

بیکار بود گریهٔ تو اے واعظ | چون گریهٔ طالبان افیون بنظر

واعظ که ز نفس فهم در گمراهی ست | وله | از شر آتش کجا آگاهی ست

قول صفوی بسکه هو الله علی ست | او گوید م از جهل علی الله هی ست

در جواب بعض امرا

آبے مگس از جام نگیرد بخورد | آتش لقب روزد که سمندر بخورد

اول پئے موزنیت گر پیدا گرد | شکر دهد او با آنکه شکر نخورد

وله

عزت نبود اگر ز دولت چه حصول
دولت نبود اگر نه قوت چه حصول
قوت نبود اگر ز صحت چه حصول
صحت نبود اگر ز راحت چه حصول

۱۰

وله

نفس چو بیان معور حقیقت باشند
بے وقت بجنبیم اهل قدرت باشند
الله الله ز قدر این دولت
سلطانی آخرت بدولت باشند

وله

بیچاره دل بادان توخرم ز مبعود
محتاج خداوند و دو عالم ز معبود
بیچاره بود و تردولت ای صفوی بس
زتو بابش کرد دولت خدا کمتر معبود

وله

بیچاره چو لاله سر نگون از غم
سوده زده با نیز چنین از غم سر
من قلندر و ویران دارم و او
سلطان بود بس قلندر

۱۱

وله

یاقوت و گهر ز بحر و کانے مطلب — از اهل دول زله خوانے مطلب
بر هر چه بقدر ست شاکر باشی — گو جان برود پاره نانے مطلب

وله

خر مهره ز منعم و تونگر مطلب — چیزے ز بزرگ و خرد و همسر مطلب
خواهی که عزیز خلق و خالق باشی — از رازق خود طلب ز دیگر مطلب

وله

دنیا بے رنج و تاب ممکن نشود — یکذره ز زر ناب ممکن نشود
آرے آری که گنج قلب خنگ ست — دولت بے انقلاب ممکن نشود

وله

بے زینت ظاهر نشود زینت دین — بے قوت باطن نبود قوت دین
در فقر بود سخاوت و حج مشکل — بے دولت دنیا نرسد دولت دین

وله

عیش و طرب از چرخ مکوکب مطلب — چیزے ز غریب و اهل منصب مطلب
پیدا بود این رمز ز نفس مطلب — جز ذات آله هیچ مطلب مطلب

وله

در آب در خوش آب باشم صفوی — نایاب خود کامیاب باشم صفوی
این نکته نان نعمت دنیا دارد — قانع چون ماهتاب باشم صفوی

وله

قلب ست غنی اگرچه دولت نبود — محتاجم اگر حبه العبرت نبود
در عمر خضر هم نه دائم نرود — بوئے ز زر گل بوئے امارت نبود

وله

آنانکه نه غم خود اسیرند همه — در دام خیال خام اسیرند همه
سائل نشود ز کس تونگر آنست — الله غنی هست و فقیرند همه

وله

نفس نگاه خویشتن خوار بود
بے نور بود اگرچه دینار بود

وله

هر دولت قارون تو تونگر بود
در دولت و علم چون سکندر بود
بے نیاز بود اینهمه تخوت
رازق تو غنی بود

وله

طفلست که از زر ...
جمله قناعتی به بود صفوی

۱۲

باشد بے مال از جمعیت خالی
عیشش نه بود هر آنچه خواهد بکند

رندی بکنی که یار رسائی بکنی
چون باغ ارم هزار جنت سازی

ای آنکه بود فرض بمن خدمت تو
کم عزت تو چه رتب عزت نشود

قدرے تو ازین امر فراوان نشود
یارب چه کنی ز نیم قد تعظیم

گر مثل خذف گہے چه گوهر باشم
از روے شرف اشرف مخلوقاتم

گو ذره خاک در حقیقت باشم
گو خاک بظاهرم بمعنے نورم

خود هست جلیل آنکه جلیلم داند
مشکل بود اتحاد نیکے و بدی

مثل زرگل بهار دولت نبود
هم از گل درم نکهتش آید صفوی

وله

محتاج بود نه آدمیت خالی
گر عیب بود صاحب دولت خالی

وله

در عالم خویش بادشاہی بکنی
دولت باشد اگر خدائی بکنی

وله

در زمرهٔ او لوا الامر بود طاعت تو
افزون نشود عزت من از عزت تو

وله

فی الجمله بعزت تو نقصان نشود
پیر خم کمرت برنگ پیران نشود

وله

گه ذره گہے مهر منور باشم
در هیچ همی از همه کمتر باشم

وله

چون مهر بگردون ز سیادت باشم
در پرده نهان چه گنج دولت باشم

وله

خود هست عقیل آنکه عقیلم داند
خود هست ذلیل آنکه ذلیلم داند

وله

این نشه چو مے نشه ساعت از نبود
بوئے گلتر بوئے ریاست نبود

ولہ

در خلق نشان حیدر کرار ارم

من شیر نشان حیدر کرار ارم

دشمن چه کند خصم ... من ...

تیغ دو زبان حیدر کرار ارم

از بهر غنی بود سخاوت خوشتر	ولہ	ور نه بهر گدا بود حمیت خوشتر
در حالِ تونگری تواضع نیکوست		در عالمِ فقر ست رعونت خوشتر
موقوف بکافر و مسلمان نبود	ولہ	مخصوص بفضل و زهد و عصیان نبود
دولت بد بد بهر که خواهد ایزد		تخصیص بسکندر و سلیمان نبود

در منقبت افتخاریه

پیر فلک ست کهنه فرمان بر ما		شاہان غیور اند گدائے در ما
بر سایهٔ دامان علیؑ مغروریم		تاج سر جبریل بود افسر ما
کوثر چو عرق مے چکد از پیکر ما	ولہ	بوئے تسنیم گل کند از بر ما
از حب علیؑ خمیر طینت بودیم		کز خاک غدیر خم بود عنصر ما
مور ست سلیمان بنگاہم صفوی	ولہ	اکسیر بود غبار راہم صفوی
شاہنشهٔ کونین بود مرشد من		گوید که فقیر باد شاہم صفوی
خورشید قمر رکاب باشم صفوی	ولہ	آن رکیه فلک جناب باشم صفوی
آن رانگهم دیدهٔ حوران باشد		خاک در بوتراب باشم صفوی
پیداست امیری ز جبینم صفوی	ولہ	گو لعل صفت خاک نشینم صفوی
بے اصل امارتم نباشد آرے		در آل امیر مومنینم صفوی

۱۳۳

بجز آل دگر ز دو بحر عزت بامم
بیخ صفوی غلام سادات کیم

خورشید درخشنده بیت

از گوهر خود بهای ... صدف

وله

ممدوح مرادات جهان را

نازم بالهام خود الله الله

فضل علی و شاه مرسلان را

فخر است بود گرد و جهان را

وله

وله

قرب صفوی قرب خدا است

ورز در که او عرش علا قرب خدا است

از یکی که درگه او عرش علا ...

خوشتر معراج از جناب علی است

۱۴۳

چون بلبل سدره خوش زبانست همان
در مدح علی شور جوانی باقیست

وله

رنگین سخنم تازه همان نیست همان
پیرم بگر آوازه جوانست همان

بیوجه نه ما غرور داریم اسدی
گو خاک نشین چو قطره باران نیم

وله

بر شیر خدا غرور داریم اسدی
دریا دریا غرور داریم اسدی

الهام کلام من بعالم باشد
مداح علی باشم و مداح علی

وله

الفاظ خداوند معظم باشد
گالوحی من السماء نظم باشد

مانند مسیح نکته رانی کردم
فیضان ثنای مصحف ناطق بین

وله

صد معجزه اعجاز بیانی کردم
با همدانی همه دانی کردم

گیرم که نبی نیم بعالم صفوی
خوشتر وطنم بود ز جدم نجدا

وله

باشم لقمان صفت معظم صفوی
آدم ز بهشت و من ز طوسم صفوی

یکتا چو گهر نگو هر خود باشیم
در امت آنیم که گویند رسل

وله

گو خاک بسر شبل ز بر جد باشیم
ای کاش بابت محمد باشیم

بیمی بدل از کسی ندارم صفوی
گیرم بکمر عدو دو خنجر دارد

وله

شیرانه بود بخلق کارم صفوی
تا سید علیست ذو الفقارم صفوی

خاموشی او نطق جناب احدیست
گر علم تراشیل امام رازیست

وله

در سینه او علم الهی مخفی است
پس فضل اسد همچو رسول عربیست

وله

از مدحت تو شعر بیاض باری شده ام
وز الفت تو شعر بیاض باری باشم
... تو شعر بیاض باری شده ام

وله

بیکس نه بود و با که بلبل بنان از نازم
... و دو یکی ... نازم

وله

در مدح علی ...
سبحان الله ...
داغ علی ...

حکمت داند که فخر لقمان باشم	وله	همت شاهد که چون سلیمان باشم
جنت بود افتاده سر منزل ما		آن یکه غلام شه مردان باشم
امشب چه شبی بود شب نعمت ما	وله	معراج شده قسمت ما در رویا
از یمن ثنای مرتضی ای اسدی		شمشیر و عبا بخلعتم داد خدا
آن نشئه که خالی ز خمار ست اینست	وله	آن باده که آفتاب وار ست اینست
مملو دل صافم از می حب علی ست		آنجام که کوثر بکنار ست اینست
جام همه نو شکسته پیمانهٔ ماست	وله	جبرئیل انیس دل مستانهٔ ماست
در محفل ما ساقی کوثر ساقیست		خمی ز غدیر خم بمیخانهٔ ماست
از جان و دلم بندهٔ احسان علی	وله	قربان علی باشم و قربان علی
مردود نماید که کند مقبولم		من باشم و دست من و دامان علی
نه رند نه مست نه شرابی باشم	وله	نه صوفی و نه کشفی و بابی باشم
در شش جهت هر دو جهان ای صفوی		اثنا عشری و بوترابی باشم
وادی نجف مقام جاگیر منست	وله	قرب در او موجب توقیر منست
آن یکه دلم ز کیمیا مستغنی ست		خاک در بوتراب اکسیر منست
در خلق فقیران و شهان بندهٔ او	وله	نی نی که تمام انس و جان بندهٔ او
المنة لله علی نعمته		من بندهٔ آنم که جهان بندهٔ او

وله

صد شکر که [illegible]

[illegible]

وله

[illegible]

وله

از نشئه فضل دل اندیشه ماست

[illegible]

۱۵

وله

رزاق و سامع الدعا این گویند

رحمن و کریم و [illegible] گویند

[illegible]

مناجات بجناب امیر المؤمنین

طباعی و حکمت و فطانت چه بود

وله

گر سر طلبی بگذرم از سر صد بار

[illegible]

داغم نصیری الحق

ای مبدء فیض کرم توام امداد است
ای منشأ رحم تو دم امداد است

ولہ

دیگر کرم بود هم از خدا نیست مرا
بی واسطهٔ امید حاصل مشکل

ولہ

رحمی که حرام زندگانیست مرا
ای بی تو معیشتم بلا نیست مرا

منعم بامارتِ اعتمادے دارد
در جملہ امور اعتمادم بر تست
ای آنکه فرامشت بود یادِ اسد
انکار مکن که از کریمان آید
گاهی هوسِ الفتِ دیگر نه کنم
من بندهٔ لاشریک که می باشم
ای زینتِ تختِ عرشِ اعظم مددے
کمتر نه بود آتشِ غم از دوزخ
مگذار زره دفا کجائی تو بیا
مدت شده در فکرِ تو سرگردانم
از دستِ ظنونِ بد به پیچ و تابم
ای دستِ خدا البسینه ام دست بنه
ای مالکِ گنجِ دو سرا خذ بیدی
بیدست ز دستِ تنگدستی باشم
غیر از تو کدام است که آن ناصر ماست
ای عقده کشا گره زکارم بکشا

ولہ

مفلس بقناعت اعتمادے دارد
حاکم بحکومت اعتمادے دارد

ولہ

گوشے ننهی بشورو فریادِ اسد
زنهار مکن بخل در امدادِ اسد

ولہ

از راهِ دوئی خدمتِ دیگر نه کنم
جز طاعتِ تو طاعتِ دیگر نه کنم

ولہ

ای نورِ خداوندِ دو عالم مددے
ای سرد کنندهٔ جهنم مددے

ولہ

زشکم بکشد بیا کجائی تو بیا
ای رحمتِ مرتضیٰ کجائی تو بیا

ولہ

بیخواب ز بدخوابی چون مهتابم
از شدتِ اختلاجِ دل بیتابم

ولہ

مگذار تهی دستِ مرا خذ بیدی
ای دست ز بر دستِ خدا خذ بیدی

ولہ

عالم بکشود کارِ من قاصر هست
بنده عاجز بود خدا قادر هست

فکرم گلشن بود صبا را لازم
حفیظ گوهر بود دریا لازم
ای دستِ خدا ... لازم
تایید غلام است بقا لازم

ولہ

ای دستِ خدا از تو شفا می‌خواهم
احسان معاصرین ... می‌خواهم

تحقیر غلام ذلت آقا هست — وله — مجبوری او حقارت آقا هست
اعجاز بکن که تنگم از طعنهٔ خلق — توقیر غلام عزت آقا هست

ای دست حق آن فیض چرا باقی نیست — وله — در باغ سخا بوی عطا باقی نیست
چون زاد سفر بما نبخشی تو مگر — دولت بخزانهٔ خدا باقی نیست

شاها بجناب تو امان می خواهم — وله — مسکن بدر عرش نشان می خواهم
در هستی و نیستی برنگ آدم — یک گوشه از باغ جنان می خواهم

ای دست زبردست خدا شاه نجف — وله — چیزی آورده ام ز مدح تو بکف
گو تحفهٔ من لایق سرکار تو نیست — مقبول اگر کنی زهی عز و شرف

شاها طلب که یک گدای تو منم — وله — مگذر ز سرم که خاکپای تو منم
دو رم ننگم که دوریت قرب بلاست — بیگانه مشو که آشنای تو منم

ای قاضی حاجات چنین دیر چراست — وله — حالم عجب است و رحم واجب اینجاست
زین طعنهٔ خلق گشته ام از جان تنگ — گویند مگو که حامیم شیر خداست

بوجه بکشد این زن مست دنیا — وله — میره اسدی ز جور دست دنیا
ای عقده کشا عقده کشائی فرما — در دست تو هست بند و بست دنیا

اسباب جهاد و کار زارم تو بده — وله — در عرصهٔ کفر دست کارم تو بده
تاخیر بود گر بظهور مهدی — ای دست اله ذوالفقارم تو بده

وله
[illegible]

وله
ای دست [illegible]

وله
[illegible]

وله
[illegible]

وله
[illegible]

وله

بام ایم سپهر تخت او دست اوجا

همان روضهٔ حیدر او است اینجا

وله

جبرئیل امین چو بید لرزان آید

شمار اسد که جای شیر شد اینجا

وله

در بیان درش اقبال جای دو باک شده

لرزان ز هاد بر سپهر خود دم باشد

محراب فریش چو ذوالفقار حیدر باشد

مشتری گدا که این روضهٔ حیدر باشد

وله

آرام گه نفس پیمبر اینست

... منزل غضنفر اینست

باشد بچو اسد مجاور بدر شہ

درگاه جناب شیر داور اینست

۱۸

وله	
از آتشِ غم سوخته پروانه شود	بعقل ز دستِ فکر فرزانه شود
تا کی ز درت دور خورم غصه و غم	انسان از فرطِ صدمه دیوانه شود
کاری ز تأملِ تو مشکل گردد	اسهل به تساهلِ تو مشکل گردد
مشکل ز توجهِ تو گردد آسان	آسان ز تغافلِ تو مشکل گردد
ای آنکه جنابِ تو معینِ فقراست	تا خیر بزادِ سفرم باز چراست
افسوس بمن که دورم از روضهٔ تو	آقا بود آنجا و غلامش اینجاست
از رحم بمن ز ار محبت گشته	شوقِ تو کند زنده و هجرت کشته
همچون دگران دگر بخوان از سلام	رشکم بکند بتیغِ حسرت کشته

در وصفِ روضهٔ اقدس علی ابن ابی طالب علیه السلام

وله	
اینجاست که بر عرش بباشد افسر	اینجاست که کعبه نیست با او همسر
تا حال کنند سجده مثلِ آدم	اینجاست که آیند ملایک از سر
از خلد بیابانِ نجف برتر هست	بر فرقِ فلک قبهٔ او افسر هست
چون می بجوار او نگردد که	کین روضهٔ پاکِ ساقیِ کوثر هست
از آتشِ هیم دل کباب ست اینجا	آهسته قدم شیر بخواب ست اینجا
سوزد پر جبرئیل شان گر آواز آید	ترسند ملک عرش جناب ست اینجا

وله

گر زانکه پی ارباب یقین قبله بود

در عالم ارباب یقین قبله بود

دین پرور و عالم پناه علیست

... قبله بود

... کعبه این قبله بود

در منقبت علی ابن ابیطالب

... علیست

[illegible]

وله

[illegible]

گو حاکم مطلق ایزد ارض و سماست
آری صفت جسم نه بجسم کجاست
آری که عیان بود بعین فی عین
ای نفسک للرسول محتاج الیه
حیدر که بود بعد پیمبر سر ما
کی دیده شود بچشم مردم که هما
هرگاه که من وصف ترا بر گویم
خاموش شوم بفکر کنه ذاتت
نورش همه جا ز روی قدرت باشد
این رمز عیان ز حال دعوت باشد
خوشنود دل و جان پیمبر کردی
الصاحب ذوالفقار الله الله
این رمز جلی هست جلی هست جلی
بر دوش نبی کسیکه بنهاده قدم
سرتاج ملک بود سر افگنده تو
کو رتبه که از بندگیت دم بزنم

وله
از دست تو پیدا شده این هر دو سرا ست
لولاک لما خلقت الافلاک گواست

وله
عینیته نورک لرب الثقلین
لا یمکن این عینک فی الکونین

وله
باد الفدای سر قنبر سر ما
هر لحظه بود سایهٔ او بر سر ما

وله
افضل ز رسل کم از خدا بر گویم
سبحانک لا علم لنا بر گویم

وله
لا حد له چو رب عزت باشد
هم شان علی وحدت و کثرت باشد

وله
یکوقت ده جا جنگ برابر کردی
یکباره که فتح هر دو خیبر کردی

وله
کانشاه ولی هست ولی هست ولی
وانکیست علی هست علی هست علی

وله
مردود خداوند جهان زنده تو
من بنده آنم که بود بنده تو

١٩

در جواب نصاری
گو دین نصیری و نصاری بیجاست
لیکن قدرش ازین قضیه پیداست
یعنی چو نتیجه دلیل شهرت است
مشهور علی خدا مسیح ابن خداست

وله

چه نه اگر خدا بود نه احمد افضلی
افضل ز رسولان دگر ست علی

اول ز جناب بو البشر ست علی
در عالم ممتنع آخر ست علی

وله

آنکه بجای مسیح در کوه ست خدا
صد سال بزیست ... علی ... اوست

جز یک نفسی نماند اندر دنیا
مرده که باز کرد عیسی احیا

وله

در جمله زمان انچه بود ذات علی ست	وله	در هر دو جهان انچه بود ذات علی ست
ممکن بصفات واجب الله الله		در کون و مکان انچه بود ذات علی ست
ذاتش بخدا بهر خلیل ست کفیل	وله	در جنب علاش جبرئیل ست ذلیل
گویند نصیریان چرا او را خالق		این احسن خالقین دلیل ست جلیل
موسی ست یکی بندهٔ اندر گاهش	وله	شد وصف علی خضر صراط جاهش
از بسکه بدل صرف ثنایش گردید		مخطوب خدا کرد کلیم اللهش
حیدر بجهان که نائب یزدان ست	وله	بی فصل وصی احمد ذیشان ست
بطلان حق از گفتن بد گو نشود		در دیدهٔ کور روز و شب یکسان ست
احمد به وصی خویش اکثر نازد	وله	جبرئیل بخدمتش چو قنبر نازد
رزاق یکی خواند و ربی دیگر		الله بحسن ذات حیدر نازد
در دیدهٔ کم بین نبود بینائی	وله	هر سو هر سمت هر طرف پیدائی
یکوقت بدعوت جهل کس نرفتی		ای نور خدا همچو خدا هر جائی
مهری بجلال او نباشد آری	وله	ماهی بکمال او نباشد آری
هر چند که فکر نقشها بر بندد		آری که مثال او نباشد آری
مانند کلیم خوش مقال ست علی	وله	همپایهٔ عیسی نخبه ال ست علی
نی نی غلطم کلیم و عیسی که بوند		از روی جلال ذو الجلال ست علی

وله

از جملهٔ نبی فزون بقدرت باشد
همنام خدا از روی رفعت باشد
از جمله نبی نبود لیکن ز شرف
در مرتبه قدمش مهم نبوت باشد

۳۰

وله

صد نکته نغز ... اگر ... کنیم
... اگر ...
... دو جهان ... علی
... که ... اگر ...

وله

از عدل تو مریخ سما شد معلوم
وز نور تو رحمت بشمس و ضحی شد معلوم
از بسکه جهان شد عطا اش ...
از جملهٔ جهان نام سخا شد معلوم

وله

آن نور خدا ... ست ...
... که ... باشد ...
در قبضهٔ او ... ست ...
... الموتی ...

وله
در خلد چو بودی بلبش ناد علی — بیرون نشدی از وه بامداد علی
قدرش بحساب بے حسابست آری — آدم کمتر بود ز اعداد علی

وله
چندانکه کنم مدحت او کم باشد — زیب اسمای رب اعظم باشد
ای من بفدای اثر نام علی — بے پای ستاده عرش اعظم باشد

وله
سلطان زمین و آسمانست علی — پاکیزه تر از جان جهانست علی
کافی بود این نکته ز بهر عاقل — همنام خداوند زمانست علی

وله
حیدر که از و نظام اصل و دین شد — این کاسه چرخ از کرمش زرین شد
نومید از و مشو که بهر موسی — تنور بر آتش سبد گلچین شد

وله
عالم که عمل نکرد جاهل باشد — اخلاق بنفس فرد کامل باشد
ظاهر بود از علی چه در رزم و چه بزم — مردیکه بود شجاع عادل باشد

وله
مطلوب علی باشد و مقصود علیست — موصوف علی باشد و محمود علیست
شاهد ملک و نصیر باشند گواه — مسجود علی باشد و معبود علیست

وله
بنود بخدا القربت کم ز نبی — اول رفتی بعرش اعظم ز نبی
احمد تا لامکان بهر جایت دید — معراج ترا گشت مقدم ز نبی

وله
دنیا همه فانی ست خدا باقی هست — فانی ست فنا اصل بقا باقی هست
این رمز بود نه وجه رنگ پیدا — هم نور ائمه هدا باقی هست

وله
ذاتش بصفت [illegible]
[illegible] من عبد علی باشم و معبود علیست

وله
باللّه که بود نفس [illegible] حیدر
[illegible] اصل [illegible] مصطفی است [illegible]
[illegible] باشد [illegible] حیدر

۳۱

وله
سرمایه انواع عجایب باشی
حاضر باشد در عالم غرایب باشی
معبود کسی عبد کسی میخوانند
باللّه که مظهر العجایب باشی

وله
مختار علی باشد و مختار علی
ذاتش بخدا مظهر اوصاف خداست
ستار علی باشد و ستار علی
غفار علی باشد و غفار علی

وله
نازی بهمین قول که هذا ازلی
گر ماهر خلیل حیدر نشدی
مشتاق چو خرقه در گفت خود ازلی
چون صورت شاه دید گفتا ازلی

پیداست بهم بدر و نهان ابعد بدو
این طرفه ببین که هم بود هم نبود
در معجزه مثل او بعالم نبود
حیدر که برتبه از نبی کم نبود
در پنجتن انحصار اعجاز بود
لاریب که حرف حرف اعجاز نماست
لا کلام شمار اعجاز بود
با حضرت شان مدار اعجاز بود
وله

بهتر بود از جمله بشر ذات علی
همسر بعلی نیست مگر ختم رسل
گفتند نبی را دو جهان خیر البشر
تفضیل نبی ز هم ولیکن پیداست
ذات تو ز بس مظهر بیچون آمد
شد جای نبی منزل قوسین اگر
باشند رسل رهین امداد علی
در جنگ احد گشت چو احمد مایوس
آن کیست که چون خیر البشر هست علیست
در کعبه جز او نزاد دیگر آری
افسوس بآنکه خدا خواندت
هر گه که خدا گفت ترا ناصر خویش
داننده سر ازلی هست علی
عالی نشود ذره رسد گو بفلک
بر لوح و قلم نقش بود کنده تو
هر بنده حق به بندگی بنده تست

وله
در زلجه لاهوت گهر ذات علی
افضل ز علی نیست مگر ذات علی
وله
گویند نصیریان علی را داور
این رجعت شمس کرده وآن شق قمر
وله
پیدا لو زرت بارض و گردون آمد
دستت ز حجاب قدس بیرون آمد
وله
اعجاز بود زور خداداد علی
جبریل بیاورد ز حق ناد علی
وله
وانکیست که خود خیر البشر هست علیست
فرزند خدا نیست اگر هست علیست
وله
ممکن نبود مثل خدا مانندت
حاجت چه بود اینکه خدا دانندت
وله
بنگر تو که عین احدی هست علی
آنرا که خدا کرد علی هست علی
وله
خلقیست ز احسان تو شرمنده تو
الا نه بود بنده حق بنده تو

وله
گویند علی که فخر مردم باشد
مشهور خلیفه چهارم باشد
آنرا که دو کون روشن از جلوه اوست
در منزل خجود جو شاه انجم باشد

۲۲

وله
در آتش نیز اعجاز بود سایه
باشد مسجود آل عبا همه سایه
...
مانند نبی علی بود بی سایه

وله
غفلت بکسی که نیست از فضل تو ماه
...

گویند نصیریان ترا حق ناحق
حقا که توئی مظهر حق مظهر حق
پیدا بود این امر بارباب صفا
کفرست اگر نور خدا را گویند
بغضش بالله کان لبغض الله
هر عاشق حیدر که رسد بر در خلد

وله مخفی نبود در تو بود پیدا حق
حق با تو بود ذات تو باشد با حق
وله یک ذات خدا هست و گر نور خدا
پس نور خدا کیست تو باشی حقا
وله لطف صمد است حب پاکش بالله
رضوان گوید بیا بیا بسم الله

در منقبت امیر المومنین حیدر کرار بطریق افتخار

باطل باشند غیر او کل مذهب
افضل ز نصیریست نصیری نبود
غیر از خالق ز خلق ترسان نبود
فرمان بر او اسد بصدق جانست
با حسن صفا گل چمن می باشد
گنجینه نقد حب حیدر دل ماست
در مذهب ما احسن از ریاضت نیست
هر لحظه بود ورد اسد ذکر علی

برحق انیست بے تامل مذاهب
آرے که اسد بود علی المذهب
وله خواهنده این طالب آن نبود
نامرد غلام شیرمردان نبود
وله خوش در خوش آب در عدن می باشد
الا گل لاله احسن می باشد
وله بالله که افضل العبادت انیست
مقبول خدا کند که طاعت انیست

خاکِ سرِ آنراهِ اسد خوش باشد — دربانِ درِ شاه اسد خوش باشد
جز شیرِ خدا روئے نیاره بسگان — عبدِ اسد الله اسد خوش باشد

ولہ

در عشق موافقِ نصیری باشم — جان باز مطابقِ نصیری باشم
هان ای اسدی نیم نصیری لیکن — من بندهٔ خالقِ نصیری باشم

ولہ

جز یادِ علیؑ مونسِ جانم نبود — جز ذکرِ علیؑ وردِ زبانم نبود
از الفتِ بیگانه دلِ من خالیست — گنجایشِ غیر در مکانم نبود

ولہ

چون خلقتِ اولیا بود خلقتِ او — همصفوتِ اصفیا بود صفوتِ او
آنکس که بود غلامِ حیدرؑ بے شک — از طینتِ انبیا بود طینتِ او

ولہ

نے همسرِ بلبل بگلِ تر مستم — نے همسرِ رضوان ز جنان سرمستم
از بادهٔ نابِ عشقِ حیدرؑ مستم — مستم ز جامِ کوثر مستم

ولہ

قولش باشد هو الحق اینجا حقا — در دست مقولهٔ هو الله او را
نبود بنصیریے و اسد فرقِ جز این — او نفسِ خدا داند و این عینِ خدا

ولہ

حیدرؑ که خداوند انام ست و انام — بالله که پس نبیؐ امام ست امام
آنرا که درین مقولهٔ ماست سخن — دریابکے مادرش کلام ست کلام

ولہ

واعظ بیکار بحث هر دم کندے — مجروح دل از نشترِ افهم کندے
یک سجده بعتبه اش چه گردم چه گناه — صد سجده بمولدش دو عالم کندے

ای چنین خیال ۱۲

فسق ست وظیفه و عبادت کفر ست
روزه فاقه نماز هذیان باشد
با حرفِ غلط خواندنِ قرآن باشد
بے حبِّ علیؑ ثوابِ ایمان باشد

ولہ

کافر بود آنکه دشمنِ شیرِ خدا ست
حقا که یقین گر اعتقادم این ست
گمراه بود کو شده و گم از رهِ راست
گر واعظ در گریز ازین حق فرما ست

ولہ

ولہ

این دین نبود آن دین که همین دین نبی ست
دینِ ادریس و دینِ خضر و عیسیٰ ست
بیدین بود آنکه دینِ آن نیست این دین
ایمان همین دینِ علیؑ و دینِ جدِّ اعلیٰ ست

۲۳

ولہ

با ملک که باشد ز سعالان سلف
با آلِ نبی تقابل و تہ معاذ نرف
از قول نبی شد چو بشر یکسر
سلمان ز سعالان انو بونوان بلشرف

ولہ

انسان خاکی ست نقشِ آبی نبود
ناری بود آنکه بوتراب نبود
در طینت او جز آتشی و آبی نبود

ولہ

هر که بیگانه شود از نسبِ پیغمبر
با چنین یک شود از نسبِ پیغمبر
همسر شود لعباد خیبر
من چه نیست از نسبِ پیغمبر

وله

بی دست حق اعجاز نمائی نشود
بی واسطه‌اش کار روائی نشود
آنرا که علیؑ عقده کشائی خلق است
بی عقده کشا عقده کشائی نشود

وله

تعریف علیؑ ز دو سرا ممکن نیست
از جن و ملک نه انبیا ممکن نیست
من گفته‌ام ای اسد که فرموده نبیؐ
مداحی او بجز خدا ممکن نیست

وله

کاری بی او بدو سرا ممکن نیست
دیگر که بود نه انبیا ممکن نیست
ممکن که رسی بقاب قوسین ولی
بی قرب علیؑ قرب خدا ممکن نیست

وله

آن امر که ممکن است ناممکن نیست
لیکن مثلش بدو سرا ممکن نیست
واجب بصفات است مگر واجب نیست
ممکن بوده هم بخدا ممکن نیست

وله

از روی یقین خادم خدام توام
عارف بخدا از باعث نام توام
آنرا که بود محبت ایمانم
در دین تو باشم و باسلام توام

در مصائب غالب کل غالب امیرالمومنین علیؑ ابن ابی طالبؑ

افسوس که دست احدی را کشتند
داماد رسول عربی را کشتند
بالله که نفس مصطفی بود علیؑ
کشتند علیؑ را که نبیؐ را کشتند

وله

باقی بخدا است آنشه جن و ملک
اینهم بود اعجاز درین نبود شک
در ارض نجف گشت بظاهر مدفون
تابوت علیؑ رفته بباطن افلاک

وله

انگشت زنم و سنا نعره اشکنم
وین بکاشته افتاد ازونش اشکنم
زیرا که بتیغ سامی [illegible] چو خصم اشکنم
[illegible] دست و سپاه [illegible]

وله

[illegible] بودی [illegible] اشکست ابن ملجم
بازو و سلاح [illegible] ابن ملجم
انصاف [illegible] اشکست ابن ملجم
بشکست احدی [illegible]

وله

باشد که زبان از دو جهان گردد این
از فرق نبوده گر خدا این مباین
[illegible]
[illegible]

وله

گویند به نجف و در ثری در ثقلین
از سر رفتند راه رب دارین
یکی فتح بسجده گشت و دیگر زخمی
صد حیف علیؑ نزد افسوس حسینؑ

وله

گردید شهید راه رب کونین
الم تیغ زخم آلود شد بر دو جبین
پیدا ازین دلیل قطعی اسد را
اعمال شهادت جناب حسنین

وله

دانی که دمم دو بیت ماه صفر
بنوشتم چنین چرا ماه جوان
مطلب باشد همین که این ماه ۲۱ بنشست
در ماتم مرتضی کنی جان قربان

از بسکه بود نور محمد نور ذات
ذات تو هو الاول هو الآخر شد

ولہ

از بسکه لطیف و پاک پیدا شده
از دیده چو نور دیده اخفا شده
غائب شده چنان نظام گوئی
همتای خدا بچشم دنیا شده

وحدت ز دوئی علی بر خاست
از تیغ علم چو جلوه ذات ظاهر شد

ولہ

یک ذات اگر دو گر او راست
یکذات و ز شمس بود دو گر صاحب علم
سلطان دو محمد اندو صاحب دو
بالله که درین چهار علّت گیتی

ولہ

این شهر عزاست نامبارک باشد
شد حیدر کرار درین ماه شهید
در جنگ بود مرگ دلاور خوشتر
در سجدهٔ حق شیر خدا شد مجروح
وصلت بعلی و مصطفی اشد امشب
دانی که شب قدر چرا شد امشب
مجروح سر پاک علی را کردند
دانی که نبی گفت سر علی را سی
شد سرخ ز خون لاله صفت روی جبین
مظهر بود نبی ز حال حسنین علی
در ماه صیام زین شب بست و یکم
اول شده مقتول امام اول

ولہ

واعظ گوید چرا مبارک باشد
ماه رمضان کجا مبارک باشد

ولہ

از تیغ بود ممات صفدر خوشتر
شیرانه بود مرگ غضنفر خوشتر

ولہ

رشک شب معراج بجا شد امشب
با شیر خدا وصل خدا شد امشب

ولہ

بنگر که چها بے ادبی را کردند
گویا ز خصمی سر نبی را کردند

ولہ

سبز آمده چهره از سم تیغ لعین
از رنگ زمردین ز زخم العلمین

ولہ

بر باده و قیامت شود اندر مردم
مسموم و دو پاره شد امام هاشم

۱۲۸۱ ... هجری

ولہ

آن مهر که از زوال دور است
آن جلوه که سرمایهٔ نور است
آن جلوه که سرمایهٔ نور است مهدی
پیشواره بود و تاب جمال مهدی
آن نور که پاک جلوه ... آئینه ...

در وصف صاحب العصر و الزمان قائم آل نبی محمد مهدی علیه السلام

فریاد ای صاحب الزمان فریاد
در حضرت خویش در حیاتم بطلب

امداد ای صاحب الزمان امداد
کن یاد ای صاحب الزمان کن یاد

ولہ

چون شمع صبح فتنه و دوران کا ... سید
مانند مرغ ... کلیوان کا ... سید
از ... میلاد امام ... قاسم ... سید
... بر ... بلند ... بوستان کا ... سید

ولہ

صد ... خلق ... بنیا ... سید
... مصطفی ... سید ...
... باره ... انداز ...
... دار ... تیغ ... مرتضی ...

وله
ای آنکه نهان اندرون غیبت است ...
...
وله
ای شوق حصول دولت ...
ای آه ز شب من ... جلوه
وله
ای جلوه ... دل ...

سر منشاء کامرانی ماست توئی | آسایش جاودانی ماست توئی
ای عیسی ما ز پردهٔ غیب برآ | سرمایهٔ زندگانی ماست توئی

وله

بربادی دین مصطفی اذنیا کرده | در خلق لوای فسق بر ابر پا کرده
مجبور شدم ز دوریٔ تائیدت | اخفا شدن تو کار من افشا کرده

وله

آنکه بچشم من چنان بنود نور | تا جلوهٔ تو همی ببینم از دور
از معجزات صاحب اشراق کن | اخفای تو تا شود برابر بظهور

وله

آباد جهان ز راه رحمت فرما | معدوم نشان اهل بدعت فرما
یکسر سر منکران خود سر بشکن | مولا الظهور خویش عجلت فرما

وله

جانم شده نیمجان ز غم توشیها | یادم نکنی چرا فراموشیها
بنمائی رخ خود ز حجاب غیبت | ای صاحب عصر من اینچه خاموشیها

وله

ماندم چو من ز عیش و ماتم چه مرا | وز راحت و رنج دیگران غم چه مرا
امروز برآ ز غیب ای صاحب عصر | گردی چو ظهور بعد مرگم چه مرا

وله

در خانهٔ شیعیان همی شادیهاست | از قید غم و هموم آزادیهاست
عیدی نکنم چرا بادینه اسد | کین روز ظهور مهدی هادی ماست

وله

از کوه فراق سرفرازی تا کی | وز غیب برآ معجزه بازی تا کی
زیبا نبود نه مهر و گردانی | ای ذره نواز بی نیازی تا کی

وله
لیلیست که روز عید دوران پیدا شد
سامان برات عاصیان پیدا شد
عشرت از ماه تا بماهی پیدا شد
عیدیست که صاحب الزمان پیدا شد

امشب شب میلاد جناب مهدیست
نوزادیست که او محیط عالم شدنیست
...
مهتاب چو موسم ...
وله
...
وله
ای آنکه فراق تو اجل ...

جز منزل مقصود نمیم و عاشق
ای مرگ اسد بہ نجف در رسان

لیکن نہ بہ جان بکار او بہ جان

گو جای نکش بنہ ساز د جان

وله

جان صفوی ای مرگ بہ این قالب

وله

از ضعف کر آتش عصا می بشکند

الغفر الغفر تمام اثمی ربی		وله		الرحم الرحم علی ربی ربی
تا کہ تو معنیم زہجرش داری				بلغ بلغ امام عصری ربی

رباعیات تصنیف کردہ کربلا و دیگر مشاہد مقدسہ معلاً

بر درگہہ تو ذلیل و خوار آمدہ ام		العفو بلب گناہ گار آمدہ ام
ای قاضی حاجات اسد اد رکنی		نومید مکن امیدوار آمدہ ام
فریاد ز دست فلک جلادی	وله	بیداد نماید بسر بیدادی
در حال مسافرت مرض بر مرض ست		با حضرت معصومہ قم امدادی
این نہر چو تسنیم بہ تمکین باشد	وله	موجش چو زلف حور پر چین باشد
ہر قطرہ اش از معجزہ ات خالی نیست		کہ آب سیاہ آب شیرین باشد
بر درگہت ای شاہ غیور آمدہ ام	وله	الغفر الغفر بصد قصور آمدہ ام
مردود مکن گو ہمہ تن عصیانم		قرب قرب از رہ دور آمدہ ام
افسوس کہ شاد حسب خاطر نشدم	وله	ساکن بہ یکی روضہ طاہر نشدم
بخت برگشتہ باز افگندہ بہند		زائر گشتم اسد مجاور نشدم
جائی بضریح شہ سپردم صفوی	وله	الوای بطوف او نمردم صفوی
گردون دگر افگندہ بہندم از خلد		آدم بودم فریب خوردم صفوی

وله

اندر وہ ضریح این گنبدی
ور زبادہ ات تسنیم ...
یارب بشود ...
در رحل فیض ...

وله

زندہ ہر کس ... کربلا ...
ہر دو ... از صفا ...
از اسد ... شفا ...
بخشش من ... شفا ...

وله

از بس شدہ کربلا ...
بی سید ...
...

وله

... حاصل
... حاصل
... حاصل

شاها زدهی بحضرتت آمده ام	وله	از هند پی زیارتت آمده ام
محروم مکن هر آنچه خواهم از تو		در خدمت با سعادتت آمده ام

رباعیات منصفانه در بعض جوابات

ای شیعه کلام تهمت انگیز مگو		اصحاب نبی با آل باشند عدو
غصب فدک و خلافت آنکس که نمود		از جانب ما و خویش کن طعن بر او
دشنام چه من مزن طعنه دگر	وله	دشنام دهند ایزد و پیغمبر
فرمود نبی بحکم داور اسعدی		باشد ولد الزنا عدوی حیدر
قرآن یک معجزه رسولم باشد	وله	از آل کجا برتبه اعظم باشد
پیدا از حدیث ثقلین است اینجا		وصف از سر موصوف مقدم باشد
صوفی که بصد نیاز گوید همه اوست	وله	در مجمع اهل راز گوید همه اوست
رنجیده ز من چرا الطعنم که خودش		گوید همه اوست باز گوید همه اوست
ای خانه خراب این روش باشد بد	وله	داری حسد علی و عشق احمد
هم رتبه هر دو چشم خود یکسان دان		نقصان باشد اگر نه یکچشم بود
بینور همی دیده عرفان باشد	وله	در نیجه کفر زلف ایمان باشد
اکثر باشند بی بصارت حافظ		قرآن نگوید بحفظ کوران باشد

٢٩

زین سوگ کنند ماتم جن و ملک
آواز حسن حسین تا بر فلک

این صدمه بود محیط عالم لاشک
شور است عظیم از سما تا بسمک

ولہ

[illegible]

ولہ

رنگ فلک از شفق کجا باشد سرخ
از گریهٔ اشکان سما باشد سرخ
مخفی بود خون شهیدان بلا
تا حال غبار کربلا باشد سرخ

گر دست دهد ز حشر بنیاد کنم
آندم که شهادت حسین یاد کنم

تا حال بود مثال ماضی و ران
گویند که بعد قتل سرور بطحی

شوق کامل و داد صادق باید
آسان نه بود مدح سرور شهرت

غرق غم سرور نظر آید دجله
چون ماتمیان سینه او پرخون است

دنیاست بسوگ شه ابرار سیه
نبود عجب از دود بلند آهم

ارباب زمین و آسمان گریه کنند
پُر درد بود عجیب حال شبیر

از چهر فلک رنگ مصیبت پیداست
گر معرفتت بود بعاشوره بین

زیباست بماتمش خروشیدن ما
بی آب و غذا گشته شده آه حسین

ولہ
یکباره دو عالم همه برباد کنم
بر سینه ز زخم خنجر و فریاد کنم

ولہ
وحشت بود از جمله مقامات عیان
برباد چنان شد که نشد آبادان

ولہ
اقبال حسن بخت موافق باید
تائید علی و فضل خالق باید

ولہ
دل خون شده یکسر نظر آید دجله
یک لجه خون در نظر آید دجله

ولہ
وز سوز غم این گنبد دوار سیاه
چون کعبه شود بپرده اسرار سیاه

ولہ
گریند ملائک انس و جان گریه کنند
اعدا هم مثل دوستان گریه کنند

ولہ
وز سطح زمین گرد بلالت پیداست
در شش جهت آثار قیامت پیداست

ولہ
لازم بعزای اوست کوشیدن ما
افسوس باین غرور و نوشیدن ما

[illegible]

ولہ

[illegible]

ای چشم همیشه در غمش گریه بکن
شبیر همه از یدرت افزونست
گویند که گر دو اَثرم امین چه دعا
اللّٰه اللّٰه صبر شاهِ شهدا

وله
بر حالِ دلِ اَفگارِ حسن میگریم
گر اشک فشانم دگهی لختِ جگر

وله
معصوم همه شدی بگیتی پیدا
از بهر شفاعت نشدی کشته حسینؑ

وله
خون گریه کند دیده برائے شبیرؑ
هر لحظه همه خانه گشت ویران امروز

وله
در بزم عزاست جام خونین چشمم
در یاد حسینؑ است پر از لختِ جگر

وله
از عرش زمین کربلا کم نبود
خوابید لعید رهِ او حسینؑ ذبیح

وله
این دهر بود بعشرت و غم توام
آباد شود یزید و برباد حسینؑ

وله
سجادؑ و صفت در المش گریه بکن
افزون ز لیسر ماتمش گریه بکن

وله
از واسطه اش رسید آتش ز سما
جان داده و طلب نکرده آبی ز خدا

وله
در یادِ تشنه لبی من می گریم
در یاد دریا چمن چمن مے گریم

وله
چیزی نشدی سوائے نیکی پیدا
ای کاش نمیشدی معاصی پیدا

وله
دل چاک بود بماجرائے شبیرؑ
آخر شده عشره عزائے شبیرؑ

وله
ریزد نه چرا لعل یمنا این چشمم
بنگر که بود کنار گلچین چشمم

وله
نے دُنے نه کنار مرتضیٰ کم نبود
از سینه پاکِ مصطفےٰ کم نبود

وله
باگریه بود خنده عالم توام
دنیا بوده پیِ العیش دو ماتم توام

۳۱

بر تشنه حسین بر لب کوثر رفت
شد خنجر ... آب ز خونش سیراب

ولہ

ای بیکس ماند و دیگری ...
افسوس بدور فلک ظالم ما

ولہ

از صفوه ... گلگون شهیدان ...
آینه حال ... حسین ...

ولہ

این شکل عیان ... اهل صفاست

در بزم عزای او بنا کن به بکا
خود گفت حسینؑ انا قتیل العبرة

گفتی که باین دلاوری شاه هدا
ای بیخبر این قصور فهم تو بود

زاهد ز خطا دور و خطا عادت ماست
محروم گناه را ز شافع چه حصول

گو ساحل بحر جرم ما ناپیداست
غم نیست که اقرار خدا فرموده است

ای آب روان بکام سرور نشدی
آری که ترا هیچ نمانده آبی

بود دست چو در علم خدا ماتم تو
پوشید فلک لباس نیلی ز ازل

خیریست بگو از چه مقام آمده
از ناله تو ناله زینب پیداست

گرم نفس سرد چرا آمده
آید ز دم تو بوی خون شبیر

ولہ

اهمال باخذ این تو البست خطا
لا ینکر مؤمن موقن الا دره بکی

ولہ

روز دو جا بهم نکردند دغا
کان روز نبود کمتر از روز جزا

ولہ

عابد همه نیکی و بدی خصلت ماست
ماییم و شفاعت حسین قسمت ماست

ولہ

سنگ اسود بکعبة الله گواست
در مهر جناب سیده بخشش ماست

ولہ

از بهر عدوش آب خنجر نشدی
در قعر زمین کاش چرا در نشدی

ولہ

در هم بود این ارض و سما در ماتم تو
شد کعبه سیاه پوش اندر غم تو

ولہ

بگذشت سحرگه دم شام آمده
ای باد سحر مگر ز شام آمده

ولہ

از مقتل شاه شهدا آمده
ای باد مگر ز کربلا آمده

هر لحظه کند تازه الم حال حسین
آینه عجب قصه غم حال حسین
ای کاش که گوش ... صفوی گردد
تا بشنود ... حال حسین

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

ہر سمت بود نالہ و ہر جا شور ست
آیا کہ بود روزِ قیامت امروز

کارم ہمہ وقت گریہ و زاری ہاست
خالی ز غمِ حسینؑ دلِ مومن نیست

اشکے کہ ز سوزِ دلِ محزون شد خشک
ظاہر بود از پائے فگارِ عابد

از سوزِ غمش گلشن و صحرا شدہ خشک
رنگِ گل خورشید و قمر گشت سیاہ

مشرک بود آنکہ عاشقِ زارِ تو نیست
لازم بود از حکمِ خدا التعزیت

چون حر بجان برائے سرور نشدم
ای وای کہ وسر آمدم از کتمِ عدم

فریاد ز جورِ فلکِ نا فرجام
شد حشر ز سعیِ او پیادہ برپا

پابستِ بلا و درد ہر سر نشود
آسان نہ بود عشقِ حقیقی [illegible]

ولہ
تا عرشِ برین ز فرش برپا شور ست
سنے نے غلطم ای صفوی عاشور ست

ولہ
یکسان بنظر خفتن و بیداری ہاست
ہم خوابِ عزادار عزاداری ہاست

ولہ
کز تابِ خور آبِ درِ مکنون شدہ خشک
از حدتِ زنجیر بہ تن خون شدہ خشک

ولہ
برگِ نامِ حسینؑ بہ طوبا شدہ خشک
فردوسِ برین جنتِ ماوا شدہ خشک

ولہ
مردودِ خدا است آنکہ غمخوارِ تو نیست
ملزم بود آنکہ تعزیہ دارِ تو نیست

ولہ
از سر قربان بپای سرور نشدیم
افسوس اسد نبی فدائے سرور نشدم

ولہ
مسرور بود امت و مغمومِ امامؑ
گوئے کہ ز مغرب زدہ سر مہر بشام

ولہ
دانستہ کسے کشتۂ خنجر نشود
این کارِ حسینؑ ست ز دیگر نشود

ولہ
فریاد ز جورِ فلکِ نافرجام [illegible]
[illegible] پیادہ و سر [illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible] حسینؑ [illegible]
[illegible]

ولہ
فریاد ز جورِ آن ستمگر فریاد
بر آلِ رسول [illegible] ایجاد
بر باد نمود [illegible] آباد
دین [illegible] بر باد
شیطان کردہ [illegible]

ولہ
تا عرش کشتہ ماتم او آوازہ
از یک غمش زمانہ نمود اندازہ
موقوف بعاشورۂ محرم نبود
ہر وقت غمِ حسینؑ باشد تازہ

ولہ
[illegible]

در بارِ حسینؑ هست شفاعت [illegible]
آید چو گناهگار معصوم رود
آید چو سیاه کار معصوم رود
آید چو خطا شعار معصوم رود

ولہ

[illegible] کار معاملت عجب کاریست
بالله که همین [illegible]
در بارِ حسینؑ هست عجب بازاری
یک [illegible]

ولہ

ای روضهٔ شاه از جنت [illegible]
در باب تو هم از خلد [illegible]
در طوفِ ضریح تو [illegible]
از دوده [illegible] خضر دایم [illegible]

فرموده بجا شبیرِ ذیشان صلّعم
ای منکرِ حق طعنه مزن بر شبیر
خوش آنکه ضریح شاهِ دین کرده بناست
تبلِ ست هر آنکه گوید این را بدعت
از حکمِ عمر گو بن مخنف گفتا
در بردهٔ شیر شد نگهبان جبریل
شد فصلِ عزای شهِ عالم آخر
تا سالِ دگر برا امید هستی

ولہ

بدنیست بفاسق مسلمان صلّعم
بافاسق و فاجر است عصیان صلّعم

ولہ

زیرا که همین عمدهٔ سامانِ عزاست
بدعت نبود اینهمه القای خداست

ولہ

کفرست ببشانش این کلامِ بیجا
پامال که کرد نعشِ شاهِ شهدا

ولہ

ایوای که شد موسمِ ماتم آخر
افسوس که شد ماهِ محرم آخر

در توصیف تعزیه خانهٔ جنابِ خامسِ آلِ عبا سید الشهدا علیه السلام

هر تعزیه خانه بیتِ اسرارِ خداست
از شانِ علم عیان نشانِ الم است
تشبیه حرم بذرهٔ او بیجاست
بیجا نه کنم سجده اسد بیدر او
سرکار ولی ابن ولی ابن ولیست
از روی ادب پای ز سر کرده بنه

مملو ز رسولان و ملایک اینجاست
گویا که مجسم شده آه زهراست

ولہ

ادنی ادناست قدرِ اعلی اعلاست
این روضهٔ پاک بهتر از بیتِ خداست

ولہ

در بارِ نائب جنابِ اهلبیت
کین روضهٔ مقبولِ حسین ابن علیست

ولہ

آن روضه که او را انجم تفضیل است
با عرش مثال او غلط تمثیل است
[illegible]
اکلیل مرصع سر جبریل است

ولہ

[illegible] فاک [illegible]
[illegible]
[illegible]

ولہ

این روضه [illegible]
[illegible]
[illegible]

وله

بالله که در روضهٔ شاهِ ابرار آئینه ملک … هر روز ز بهر خدمت هفتاد هزار … عرش نشانک

ای کعبه گر نیست تفاخر که ملک هفتاد هزار … آیند بطوف تو بر روزی یکبار از روی فلک

وله

درگاهِ شه کون و مکان است اینجا … کو عرش که عرش آستان است اینجا

محرابِ درش نشان ز حسینؑ است … جائی معراج مؤمنان است اینجا

وله

آن روضهٔ عالی که ملک معمارش … گلزار جنان گدای سر دیوارش

در رفعتِ شان غبطهٔ رسولان زند … الله الله رتبهٔ زوارش

وله

ای آنکه پناهِ دو جهان درگهِ تست … امید گهِ کون و مکان درگهِ تست

هر آرزوی محال ممکن گردد … درگاهِ خداوند زمان درگهِ تست

در توصیفِ جنابِ خامسِ آلِ عبا سید الشهدا علیه السلام

احمد چو بشاهِ انبیا شد مخطوب … حیدر به شاهِ اولیا شد مخطوب

شاهی بدو تن ختم شد اما از شرف … شبیر بشاهِ شهدا شد مخطوب

وله

توقیر حسینؑ هست توقیر حسنؑ … تصویر حسینؑ هست تصویر حسنؑ

باشد شرفش ابو الائمه بودن … گو نام حسینؑ هست تصغیر حسنؑ

وله

بالله که نفس مصطفی هست حسینؑ … لا ریب که عین کبریا هست حسینؑ

یکذات بود بذات از روی وجود … گو نیست خدا نور خدا هست حسینؑ

اشارت شہادت ترکان و ہاشم
ہاشم بہ تیغ شان الفت باشد
و این کشتہ شدن از اعجوبہ باشد
از بہر مکلف بود و از عشق
موزون بفم حسین ع شہادت باشد

ولہ

از تمام حسین ع در سر باشد
سر کردن فدائش ہم باشد
باشد کہ خود کشتی حیات ابدیست
در عالم عشق شرع دیگر باشد

ولہ

در عشق کسے عدیل ترکان نبود
جانبازی خود مجال انسان نبود
این کام بغیر عشق صادق نبود
دعوی بفم حسین ع آسان نبود

ولہ

گوید کہ ترا حاکم مختار نہ — نور صمد او ردا دارنہ
گو مظہر اوصاف خدائے لیکن — مظلوم خدا نیست تو قہار نہ

ولہ

در خلق تخلق مصطفا ہست حسین ع — در صبر بصبر مرتضا ہست حسین ع
سرداد و نداد دست بدست قاتل را — مختص برحیمی ز خدا ہست حسین ع

ولہ

سردفتر دیوان وفا ہست حسین ع — مجموعہ صبر انبیا ہست حسین ع
صد پارہ تنش باشد و این سیپارہ — افضل از مصحف خدا ہست حسین ع

ولہ

تعریف حسین ع ز دوسرا ممکن نیست — گنجد بسبو خم سما ممکن نیست
من دعوی واجبی ذاتش نکنم — لیکن چو خدا نور خدا ممکن نیست

ولہ

سرداد و متہم عشق سر کرد حسین ع — در طاعت ایزدی بسر کرد حسین ع
در سایہ تیغ رفتہ تا عالم قدس — طے منزل امتحان بسر کرد حسین ع

ولہ

شاہیکہ غلامان درش شاہانند — شاہیکہ ملک بندہ او از جانند
کردند ستم براو چسان چون فقرا — شاہیکہ بود در دو جہانی مانند

ولہ

نور احدی چو مرتضا ہست حسین ع — خاتم بشرف چو مصطفا ہست حسین ع
در عزت و قدرت و جلال و رحمت — افضل ز رسل کم از خدا ہست حسین ع

ولہ

در منزل تحقیق حق آراست حسین ع — جز حق از حق دگر نمی خواست حسین ع
الحق کہ براہ حق فنا فی الحق شد — موجب لا الہ الا است حسین ع

ولہ

محویت دل کمال عشق است ای دل
بیخود شدن از خیال عشق است ای دل
در عشق حسین ع فنا شدن عین بقاست
سر کشتن پائمال عشق است ای دل
تولد السید الشہدا ع

در وصف ... سید الشہدا حسین ع
زینب بتنہا نہ بود ... حسین ع
بود دست قلم ... زینب ... حسین ع
تا فرج حسین ع گفت ... الوامی حسین ع

ولہ

در نالہ ... بود ...
... گفت آہ ...
... بعد ...

آه از یکه حسین از ستم چرخ کهن
تابوت که سازند شبیه آنست
گاهی بلگن مثال مردم در عین
گاهی بسر شاخ مه گهی نور تنور
مظلوم و غریب کشته شیون و شین
دو روز بمحاذ غسل و کفن تا بسوم
گویند که چون بگو شد قحط پدید
افسوس بقومیکه حسین محسن را
مدفون چون خود سران لشکر کردند
افسوس نبی اسد حسین را اسدی
ظالم عجب این رنگ جفا ریخته
مالو لبشان او بوده ثار الله
بخشند بکشته ستم مدفن را
کربیکه باد گذشت فکرش حکیم
افسوس امام ذوی حسب را کشتند
ای آه لبسوز آب شر ریز در او

و له
تابوت سما نیافته غسل و کفن
کز تیر مشبک شده تابوت حسن ع

و له
گاهی لبنان چو مهر رخشان کشتین
آن سر که سر بوده سر پاک حسین ع

و له
نعشش سر ریگ گرم و فرشش ایتیر
آن کشته که بوده دست حسین و حسین ع

و له
از فیض حسین ع ابر رحمت بارید
لب تشنه بکربلا نموده شهید

و له
سر را لحق بنعش از سر کرده ند
مدفون کرده لیک بسر کرده ند

و له
خون سلطان کربلا ریخته
ای شمر مگر خون خدا ریخته

و له
هرگز ننهاد اذیت این دشمن را
خود گفت حسین ع قتلت مکروبا را

و له
خورشید عجم ماه عرب را کشتند
بی آب حسین تشنه لب را کشتند

و له
از طول لقای غسل مغرور ...
...

و له
آن کس که بود دیم فلک در خدمتش
تقدیر نشکون از نقش قدمش
ناکرده بخاک تا بچهل در قتلش
الوای که ناشناخته اهل حرمش

۳۷

[illegible]

الله الله الفت فیما بین
مسموم یکی باشد و مقتول دگر
گو بود ا لظاهر تن اطهر بزمین
بوده سر نعش حسن ظل الهی
ای من بفدای صبر والای حسین
کشتند و سرش را بسنان بر کردند
وقتی نبود که دیده اش تر نبود
عالم نشود چرا بدیده سیاه
صابر بستم که بود زینب زینب
همشیر که کشتن برادر دیده
فریاد که خانهٔ نبی شد برباد
افسوس کز آن زوال تا آخر عصر
دردا که بود غریب و مضطر زینب
از خنجر شمر ذبح گردید حسین
بر چهره ز مو نقاب هم مضطر داشت
الله الله معجر عفت شان

وله پا منبر ظاهر دو سیکی در دارین
افسوس حسن هزار افسوس حسین
وله جبریل نبود فرش از بهر زمین
تفتیده نبود جسم سرور بزمین
وله لب تشنه گذشت از جهان های حسین
الوای حسین وای حسین وای حسین
وله جز گرد برخ نقاب دیگر نبود
معجر بسر زینب مضطر نبود
وله خوشدل بالم که بود زینب زینب
آن کشتهٔ غم که بود زینب زینب
وله اولاد رسول عربی شد برباد
سرکار حسین ابن علی شد برباد
وله محتاج بود برای معجر زینب
فریاد که گشته بی برادر زینب
وله در آل محمد نه کسی معجر داشت
شد گور بدین آنکه چشمی بر داشت

[illegible]

۳۸

[illegible]

از فرقِ نبیؐ بخلد مندیل افتاد — وز دست ملک سبحهٔ تهلیل افتاد
هرگه که حسینؑ فتاد از زین بزمین — عیسی ز فلک ز سدره جبریل افتاد

وله

در سجدهٔ حق سرش نمودند جدا طاعت بنگر — بے آب غذا اگرچه باشد ز غذا جرات بنگر
آن ریگ عجیب امتحان داد حسینؑ تا مذ رسل — بر امتِ جدِ خویش جان کرد فدا رحمت بنگر

وله

عزت بمقامِ عشق خواری باشد — عمرِ جاوید جان نثاری باشد
برتر بود از منزلِ قوسین زمین — معراجِ حسینؑ خاکساری باشد

وله

بر سبطِ نبیؐ ختم مصیبت باشد — نازل بسرش هزار آفت باشد
کم نیست بود صدمهٔ اکبرِ اکبر — مرگِ پسرِ جوان قیامت باشد

وله

با یک نظری از روی پدر دیده گذشت — در دامنش آسوده و خوابید و گذشت
از راهِ شجاعت بشفاعت آسدی — اصغر تیرے بخورد و خندید و گذشت

وله

روزیست که زلف حوریان بگشودند — با سقفِ سپهر نالها سر سودند
بستند به نیزه مصحفِ داور را — خورشیدِ درخشنده بخاک اندودند

وله

امروز چه گویم که چه محشر کردند — بر بادیِ اولادِ پیمبرؐ کردند
بر هر مژه پیدا بود از قطرهٔ خون — سرهای شهیدان بسنان بر کردند

وله

روزیکه حسینؑ بنای روزه بنهاد — از مهر بهرام غروب ایزد داد
فریاد از آن روز که خورشید گرفت — آمد چو بکف گرفته خنجر جلاد

٣٩

عباس که ... بوفا ... او [illegible]

وله

[illegible] ... عباس علی [illegible]

وله

[illegible]

امیدگهِ ست و دافعِ یاس بوده | بیتِ معمور و کعبهٔ ناس بوده
آن سجده بهر قدم ز سر راه برده | این بارگهِ حضرتِ عباس بوده

وله

گویند که شاهِ شهدا اشرفِ ناس | برداشته حملِ نعش باحسرت و یاس
لیکن یک نعش کان بُدی صد پاره | آن نعش کدام نعش نعشِ عباس

وله

عباس که مثلِ او غضنفر بوده | با نهی بابا و پایش همسر بوده
هرگاه که تازه بهوا در دریا | زنهار سهمِ او ز هوا [illegible]

وله

آن کیست که این کون و مکان شاه هست | آن کیست زمانِ دستِ علی بیجا هست
آن کیست که نور بخشِ مهر و ماه هست | باللّه که عباسِ فلک درگاه هست

وله

بیدست چو گردید بدریا عباس | عباس چنین گفت بدل یا عباس
بر سر خاکم سکینه ام آب نیافت | بیدست درم ز دستِ دنیا عباس

وله

با آنکه روان بود می و پاینده ثبات | در خدمتِ شه چرا زفتی هیهات
ای کاش که هر قطرهٔ تو رنگ شود | خاکت بدهان باد همی نهرِ فرات

وله

عباس بمیدانِ وغا شد بیدست | بشکست کمرِ شاهِ هدا شد بیدست
افسوس که شد سکینه بیدل از آب | لختِ جگرِ دستِ خدا شد بیدست

وله

صد تیر بیک تیر زدند ای جان و ایست | جز عشقِ حسین دیگر او را چه خطاست
کردند لعین چو دستِ عباس قلم | جرمش چه بد آب بهر طفلان میخواست

در تعریفِ جنابِ علی اکبرؑ

[illegible] ... بوده ... ذکرِ بعد اللّه بوده

بهم

در طلبِ حاجت از سید الشهداؑ

[illegible] ... غنچهٔ خاطر ... [illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

عرض صفوی

یا سید ابرار طلب کن ما را
حسب دل ما زاده سفر بخش غریب
از روم و عراق و هند و چین خوش دانم
گر جای نشستنم نکوبیت بجستی
جز تو که کند بنده نوازی کرم
پرسان که بود دگر تو نه پرسان باشی
لطفی که دگر بعیش مایوس شوم
عجل عجل براه راه سفرم
بی صرف دوا از تو شفا میخواهم
بدتر از خود علالت فرزند است
از کوچه عیش خاطرم گمراه است
جز آه نیاید ز نه بام بیرون
یا سید مظلوم دم داهی هست
ناتی اگر امروز بگویم آئی
ای ناصر متقین گناهم تو بخش
یا سید مظلوم فدایت گردم

وله

یا شافع مختار طلب کن ما را
للله دگر بار طلب کن ما را
دین چیست که از کعبه همین خوش دانم
از سلطنت روی زمین خوشتر دانم
بیش که بگوز التجاره وی برم
گیرد که خبر چه بتو گیری خبرم
درگاه ترا من آستان بوس شوم
تا خیر چنان مکن که مایوس شوم
مختار شفا از تو شفا میخواهم
ای شافی ما از تو شفا میخواهم
دریاب تو جان ما سر لب نگاه است
این سطح مرکب ز خطوط آه است
از جور و جفای دهر فریادی هست
دریاب کنون که وقت امدادی هست
ای غافر مذنبین گناهم تو بخش
لله بخش این گناهم تو بخش

وله
دنیا از نبود دولت چون یار اندیشیم
همیشه [illegible] این بر سر بیم نقش
مولا طلب کن [illegible] سجاد [illegible]
امسال بکن سجاد [illegible]

وله
ای وارث [illegible] مغفرت طلب کن ما را
تا [illegible] آمده ام [illegible] طلب کن ما را
مولا النعلا میت طلب کن ما را

وله
شاها [illegible] تو چنان [illegible]
کاشانه دل [illegible] باشند
[illegible] چون [illegible] باشند
[illegible]

۱۴۱

وله
ای آنکه تو [illegible]
[illegible]
هر چند که [illegible]
امسال بکن [illegible]

وله
شاها مکن این [illegible]
اکنون از [illegible]
[illegible] آمده ام [illegible]
آدم [illegible]

وله
[illegible] ربده
[illegible] ربده
[illegible] ما را
ای [illegible]

در طلب حوائج از جناب عباس علیه السلام

ای ساقی تشنه لب فرات ادرکنی
ای بازوی حیدری ادرکنی
ای قوت دست احمدی ادرکنی
بهر عطش سکینه مظلومه
یا حضرت عباس علمدار کنی

[illegible]

آزاد و ز زندان تعب کن ما را — وله — از بهر زیارتی سبب کن ما را
مولا قسم برنج فراق صغرا — از هند بحضرتت طلب کن ما را

دل رفت بباد یا حسین ابن علی — وله — آباد آباد یا حسین ابن علی
یک بنده حضرتت فتاده است غریب — امداد امداد یا حسین ابن علی

شاها از صدمه جان بلب لب بشری — وله — تاخیر در امداد مکن این قدری
آن روز که بود بهر ما جاندادی — امروز چه شد هیچ نگیری خبری

راحت بدل غم آشنایم تو بده — وله — زاد سفر از راه عطایم تو بده
داده سر من بتربت امید سجود — ای قبله دین بکعبه جایم تو بده

بی حکم تو تاثیر دوا ممکن نیست — وله — از دست مسیح هم شفا ممکن نیست
ای دست شفا بآستین تو بود — از رحم که شفا بی تو شها ممکن نیست

راحت بدل غم آشنایم تو بده — وله — صحت ز عین در دلا دوایم تو بده
ای مبدء حکمت خدا دادر کنی — شافی هستی کنون شفایم تو بده

ایزد که بری از مرض و ایذا است — وله — شافی ست مگر شافی بی درد ما ست
ای عابد بیمار شفایم تو بده — بیدرد کجا ز حال درد آگاه است

شاها قسم ایزد دادار ترا — وله — شاها قسم احمد مختار ترا
تائید اسد بکن که حالش زار است — شاها قسم حیدر کرار ترا

وله

[illegible]

وله
شهریست عجیب و شهریاری عجبی — خلق ست عجیب و روزگاری عجبی
از نوال کسی کسی ندارد خبری — این طرفه مقام ست و دیاری عجبی

وله
در بحر فنا ازین سرای رفتیم — بربسته بصورت جنازه رفتیم
بیدار ز غفلت نشدم تا بفنا — چشمی نگشودم که بخوابی رفتیم

وله
زیبایش بی ثبات زیبایش نیست — آرایش چند روزه آرایش نیست
منعم نه بفکر مال و مسکین بمعاش — دنیای دنی مقام آسایش نیست

وله
خون گشت می شباب و مستی بسر است — هشدار که خواب وقت شب بیخبر است
واجب ذکر خدا بود در پیری — برخیز اسد وقت نماز سحر است

وله
ایدا چلی بوقت خود هر جائی — روز وقت برسد بشهر و هم صحرائی
بیکار مکن تفکر بیجائی — نی حاصل دین نه حاصل دنیائی

وله
پابند سفر خرد و کلانند همه — در هفته دو روز میهمانند همه
هر صبح صدای الرحیل ست بلند — دنیاست سرا مسافرانند همه

وله
آنانکه بساجد فراوان کردند — آنانکه ز بهر نام احسان کردند
محتاج یکی فاتحه باشند کنون — آنها که هزار وقف قرآن کردند

وله
وضاع جهان ای صفوی هیچ بود — گر نیک همی توانگری هیچ بود
ظاهر بود از زده شبنم اینمعنی — هستی هیچ ست و نیستی هیچ بود

۴۳

وله

صفوی

اسدی

دل سوخته چون شمع لگن میباشم
القصه ز جور زهر مردن خواهم

ولہ

عامل باشم به پیش عامل گاهی
پیوسته شدم چو بوی گل با هر یک
من دوست بد و نیک ندارم یکسان
از بسکه شرارست از مروت خالی

ولہ

دل داده و شیدائی و مفتون باشم
در روز ازل دمیده افسون گوئی

ولہ

دولت از بخل آسمان یار نشد
افسوس صد افسوس ز بد اقبالی

ولہ

سنگی بودم شرر نمودم خود را
از عالم ظاهر سوی باطن رفتم

ولہ

گوهر بکفم حباب گردد آخر
افسوس بکار ساز بختم افسوس

ولہ

افسوس ز دست برد دوران عنید
در دام فلاکت ز فلک پابندم

ولہ

بینور رخ چو صبح یاسمن سی باشم
آزرده ز جان خویشتن میباشم

ولہ

فاضل باشم بچشم فاضل گاهی
جاهل باشم بحضور جاهل گاهی

ولہ

رو سوی این و آن نیارم یکسان
من کوه ز لکهنو شمارم یکسان

ولہ

آشفته و آواره و محزون باشم
دیوانه و سودائی و مجنون باشم

ولہ

از بار چنین قسمت اغیار نشد
عمرم همه بگذشته و دلدار نشد

ولہ

آبی بودم گهر نمودم خود را
عیبی بودم هنر نمودم خود را

ولہ

اکسیر طلا تراب گردد آخر
کاری که کنم خراب گردد آخر

ولہ

با خلد کمال نقص انجمم برسید
اعتقاد نظر همای بختم گردید

ای ارض ز منصفی فشانم [illegible]
هم سجده نمودم چو [illegible] بر تو
[illegible] زدم از گریستم بر تو
از گردش چرخ نارسیدم بر تو

ولہ

افسوس اسدی ز [illegible] افسوس [illegible]
بعدم [illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

این دهر زبون چرخ غم خواره نبود
ظالم ز خلف جمیع جفا کار نبود
خاموش [illegible] شکوه بیجا [illegible]
فرزند ستمگار ستمگار نبود

ولہ

از جور فلک جهان [illegible]
[illegible]
صاحب [illegible] انقلابست [illegible]
[illegible]

ولہ

[illegible]

از جوشِ ملالت ست دنیا بیمار | وله | اینجا بیمار ست و آنجا بیمار
حاشا که رود این یرقان و تبِ مهر | | افتاده خود از عقده مسیحا بیمار

در تمثیل و نصائح

ابر آمده ای ساقیِ گلپوش بیا
از مفتیِ خویشتن بدارم فتوی

وله

آن باده بده که آن بود عقل فزا
السُکر هو خامر عقل العقلا

چون نوح بود گر پدرت فخر چرا
بی جوهرِ ذاتی نه سزد نازِ نسب

وله

در خضر بود برادرت فخر چرا
جدّت چو بود ابو البشر فخر چرا

از کور دلی دشمنِ اهلِ نظر اند
حیوان صفت از عیب و هنر بیخبر اند

وله

گوئے بجهالت ز ابو جهل برند
در صورتِ آدم انیهمه گاو خر اند

دولت چو شود بندهٔ ات آزاده مکن
پرهیز بکن ز صحبتِ نا اهلان

وله

زنهار باسرافِ دولت شاد مکن
نامِ اجدادِ خویش برباد مکن

گو مایهٔ عقل کن فکان ذاتِ تو ہست
بر عقلِ خودش عجب بود بیخردی

وله

دانای جهان درین جهان ذاتِ تو ہست
گیرم که فلاطونِ زمان ذاتِ تو ہست

آنرا که صداقت ست صادق باشد
موقوف اسد بجاهل و عالم نیست

وله

آنرا که وفاق ست موافق باشد
آنرا که نفاق ست منافق باشد

وله
انسان بود آنکه [illegible]
یا دشمن دوستان [illegible]
حیوان بود آن [illegible] آدمیت [illegible]

وله
[illegible]

چون نقطه [illegible]

وله
[illegible]
[illegible] اتفاق [illegible]

وله
[illegible] مال بود [illegible] راحت دنیا موقوف
[illegible] دولت دنیا موقوف
[illegible] عزت دنیا موقوف

وله
[illegible]
انسان که بود [illegible]
فاضل [illegible]

وله
[illegible] زوال است
[illegible] زوال است
مقبول [illegible] زوال است

هر ذره خاک مهر انور نشود
شرط ست استعداد پاکی طینت و در اصل
در حسرت این و آن بمردن تا کی
دانی که خدا هر آنچه خواهد بکند
تلمیذ خلاف امی استاد ناخلف ست
گو مثل ابو حنیفه باشد در اصل
از باغ و گل و لاله حمد بگذر
از ساقی و پیمانه و مینا بگذر
مطرب که بد آواز بود بمغز ست
آنرا که بود مغز سخن کم سخن ست
بیقدر بخانهٔ خود انسان باشد
توقیر هنر غیر سفر ممکن نیست
در پهلوی خار جای گل در چمن ست
مشهور بود مرد جهانگرد چو مهر
گفتی که چرا بخانه داری سنگ را
آیده ست همی مطالب ما باشد و بس

ولہ
هر پاره سنگ لعل احمر نشود
هر قطرهٔ آب صاف گوهر نشود

ولہ
در جیب سری بفکر بردن تا کی
پس باز غم فضول خوردن تا کی

ولہ
در دیده ارباب خرد ناخلف ست
شاگرد که بی بهره شود ناخلف ست

ولہ
در گیسو و خال و رخ زیبا بگذر
گر دین خواهی ز عیش دنیا بگذر

ولہ
آن ساز که ناساز بود بمغز ست
مردیکه سخن ساز بود بمغز ست

ولہ
یکسان یاقوت و سنگ در کان باشد
گوهر بصدف حقیر و پنهان باشد

ولہ
محبوس صدف ز عدن در عدن ست
گمنام بود کسیکه اندر وطن

ولہ
نایند بلا یک این خبر نیست ترا
شاید که گریزد ملک الموت از ما

عاشقانه

خوشرو که ولے نخواهدش معیوبست
در حسن اگرچه یوسف یعقوبست
در عالم عشق راه و رسم دگرست
خوبست همانکه پیش عاشق خوبست

وله

در عالم حسن عشوه خوش اسلوبست
هر دل بر بود هم که زنش معیوبست
انکار وصال باشد اقرار وصال
دشنام شگون بوسه از محبوبست

وله

بوسم لب او اگر بلب خنده زنم
شامی بصفت صبح طرب خنده زنم
امروز بوعده ام چو آن گل آید
مثل گل یاسمین شب خنده زنم

وله

از بال طپیدن دل من با تو رسید
در واسطهٔ زلف رخت را بوسید
افسوس بچشیم که جمال تو ندید
خوابم خوشتر که جا بچشم تو گزید

وله

آمد ملک الموت نظر کرد و گذشت
صد مرتبه باز گشت و برگرد و گذشت
از بسکه دگرگون شده حالم نشناخت
جانم بغمت دو باره پرورد و گذشت

وله

گریان گشتم بیاد او شط و شط
غرق بحر الم شدم موج نمط
افسوس ز بیوفائیش ای صفقوی
بسیار غلط کردم و بسیار غلط

وله

آمد اجلم به تن ز جان جست و نیافت
چیزے که ازین قدر روان جست و نیافت
او را چه خبر که جان من در کف تست
حیرت زده برگشت نشان جست و نیافت

۷۴

سوز فلک نشاط بار عید جهان
عید آمد و ماه رمضان آخر شد
دوران خمر نهی مغان آخر شد
صد شکر که وعظ واعظان آخر شد

وله

ساقی قدح که عید مستان آمد
المنة لله [illegible]
نوروز رسید ابر باران آمد
سلطان بهار در گلستان آمد

وله

نوروز و عید باز [illegible] را
[illegible]

وله

وقت بدل ضعیف انسان آمد
[illegible]
ماه رمضان [illegible]
صد شکر که عید [illegible] آمد

ولیشب رفتم به بزم آن رشک پری
حیران شده از اشاره‌تی پرسیدم

در دیده او خواب نیاید همه شب
از عفت آن شوخ نمایم چه بیان

یار آمد و بنشست و نظر کرد و برفت
بودست شبم روز ز رویش آری

دیشب گفتم باو که همصحبت بود
گفتا که بود بگو مثالم گفتم

یک روز گرفته کاغذ و کلک بهم
از ریش دل خامه و ظلمات دوات

ای روز ز روی تو نمایان گردد
جان را عوض بوسه که دادم دانم

گردید به بلقیس سلیمان مفتون
ای عشق عجب عربده‌جوئی داری

گر وصل نشد دیده تر ریزد خون
القصه عجب بد مرض این عشق بود

وله
با غیر بدیدم که کند می نوشی
گفتا اسدی دیده احول داری

وله
تا صبح به بندد و گشاید همه شب
ورد ریا جامع نماید همه شب

وله
صد پاره ز تیغ غم جگر کرد و برفت
روزم چو شبی تیره دگر کرد و برفت

وله
دیدم یک مه که با تو همصحبت بود
آزرده بدل مشو که تصویرت بود

وله
خواهم که نویسمش یکی نامه غم
املای حروف هجر خود گشته رقم

وله
شب از سر گیسوی تو پنهان گردد
حرفی ز لبت تازگی جان گردد

وله
داود پی بنت سبا شد مطعون
گشتند رسل نیز ز دستت محزون

وله
در وصل شد اشتیاق گردد افزون
آغاز محبت است و انجام جنون

وله

[illegible]

از پردهٔ غنچه گل ببازار آمد	وله	سرخی برخ بلبل بهار آمد
ساقی قدحی که عید نوروز رسید		ابر آمد و روزه آمد و بسیار آمد

جواب خط مقبول دارین جناب مولوی میر فدا حسین صاحب

دام الله القدیر بمن قدرته تکرم		دام الله النصیر بمن قوته تکرم
فی کل زمان و شهور و سنین		زاد الله الکبیر بمن دولتکم
ای عالم دین رکن رکین شعرا	وله	زاد الله بقائکم والفتنا
اما بعد از سلام اظهار کنیم		آن شوق که سوز او بسوزد دل ما
المختصر از جور زمان میگویم	وله	بسیار کم از کثرت آن میگویم
گر غفلت تو نیست ز حالم آگاه		ناگفته نگوئی بزبان میگویم
شوق دل ما غیر کجا میداند	وله	البته که قدرش دل ما میداند
در دل اثری نیست ترا از دردیم		دانیم ندانی که خدا میداند
چون سوی تو شد برادرت گرم سفر	وله	سوز غم هجر او بمن کرده اثر
آنجا بکنارش تو گرفتی و ز رشک		اینجا به تپ گرم شدم هم بستر
بودست تپی که دل فروزان شده بود	وله	بر رنگ ملال آئینه جان شده بود
کانون فروزان دهن سوزان گشت		ماهی زبان ماهی بریان شده بود
یارب چه تپ آن بوده که رو داده مرا	وله	هر لحظه بمرگ کرده آماده مرا

از تف گلهای طلب رساده لوحی
تپ بنمود و ندید تپ سپاده مرا
وله
گرمی تپ تپم بود چو شمع فانوس
پیدا ... دل داد نشان ان کالبدم
تا حال ... ضعف ...
وله
آمد تپ ... اشک گلابی شده بود
از ... جان جام ... شده بود
شیشه ... جان ... شده بود
از درد ... دل ...
خون ... جگر ...
وله
تپ ... شعله ...
... نفس ...

۴٦

... شمع ...
از ... بیک ...
در دل ... مشتعل شد
... عصا گرفتم مشتعل شد
وله
تپ بود چه تپ ...
در دل ... شعله ...
گر یار ...
... آتش ...
وله
... رمضان ...
... من ...
فاصل ...
... گر ...

وله

المنة لله که درین وقت سعید | آن تب که ز سوزش دل من می‌لرزید
از خنده بنگارش همه کاهید چو شمع | شد قطره اشکم طرب انگیز و چکید

وله

در فرط مرض خدا شفایم بخشید | صد شکر که بی دوا شفایم بخشید
زین عارضه مرگ معلق بگذارد | از خاک شفا مرا شفایم بخشید

وله

صد شکر که از تبم شکایت نبود | از صد مرض و رنج هم شکایت نبود
ای دوست فراموش بحر غفلت تو | فی الحال به هیچ غم شکایت نبود

وله

در نامه ز من آمده تاخیر کجا | در عذر بجا شکوه بتقصیر کجا
از ضعف بنانم ز قلم می‌لرزید | در دست ضعیف دست تحریر کجا

وله

گو بود ز تب سیه بچشمم عالم | سرسامم مجازی شده اکثر بودم
شاید که بانتظار برق خط تو | یک ابر سیه بود بمسند نگهم

وله

افسوس بهر شبش بنودی تو نگاه | زین ستر خفی مگر نگشتی آگاه
تا یاد دهد ترا ز قرطاس و قلم | هم کاهکشان خامه و کاغذ شده ماه

وله

خود راست بگو که غفلت از تو که ز ما است | دیری بخط و کتابت از تو کز ما است
ور زعم خودش شکوه بمن بندی | انصاف بکن شکایت از تو که ز ما است

وله

دل صاف چو یاسمین شاداب خوش است | الفت باهم چو موجه آب خوش است
ظاهر شود این رمز ز رنگ گل تر | یک رنگی گلدسته احباب خوش است

وله

از خاطر نازکت ... [illegible]

این طرز ز بسیط اهل الفت نبود

وین مسلک ارباب ظرافت نبود

... [illegible] محبت نبود

وله

افسوس بود دل تو غافل از ما

در یاد تو تا شود دل ما شیدا

... [illegible]

۵۰

وله

[illegible]

علی مع الحق و الحق مع علی

تاریخ احیای طبع ثانی عناصر العرفان

بسم اللہ الرحمن الرحیم

از منشئاتِ عالیجناب گردون قباب معلی القاب عالم اسرار علم حضوری والحصولی معین فلسفی والمعقولی حکمت توامان صداقت نشان نواب مرزا محمد صادق علیخان بہادر متخلص بشان زاد اللہ اقبالہ و ضاعف اجلالہ از اکبر اولاد عالی دودمان نواب محمد باقر علیخان بہادر المتخلص بعروج دام اللہ ظلال عواطفہ علی رؤس الدوران الی انقضاء الاسلام والایمان نبیرۂ عالیجناب معلی القاب نواب منتظم الدولہ حکیم میرزا مہدی علیخان بہادر مرحوم و مغفور اسکنہ اللہ فی دار الجنان

پ ح	چیست کتاب حق نما چیست خزینۂ ہدا ہمدم اہل معرفت رہ ہمہ تن حق صفت	ب و	بحر معارف خدا تازہ بیان ہمہ ہمہ وحدت حق ز ہر جہت کردہ عیان ہمہ ہمہ

51

طبع ثانی کلام اسد عالی شد

فرزند ارجمند حضرت محمد علی شاه

فردوس منزل بادشاه سوم

شاهزاده میرزا محمد تقی

مهدی حسن خان خلف الصدق

میرزا محمد ابراهیم علی بهادر معروف

قطب آسمان ...

دفتر معرفت نشان راحت جان همه همه	د	ا	این بود این نخز آن نور عیون عارفان	
خط جراز خلد با صدق نشان همه همه	خ	ن	نعت جناب مصطفا وصف علی مرتضا	
ورد عقیل و زیرک ساعت و آن همه همه	و	ظ	ظاهر و باطنش یکی مهر مثال بیشکی	
شاهد حسن معنیش پیر و جوان همه همه	ش	م	ماهر جمله خوبیش قائل هر باعیش	
کشف کرامت مبین ستر نهان همه همه	ک	ر	روح کلام کاملین حسن مقال عالمین	
لعل مذاب کان فکر گنج روان همه همه	ل	ن	نقد روان جان فکر گوهر بیکران فکر	
اهل شدند ز اهل فن شاد روان همه همه	ا	گ	گشت چو طبع ثانیا از عطای ذو المنن	
من بسرش شدم بجان فکر کنان همه همه	م	ی	یاد چو آمد آن زمان گفتمش سال طبع آن	
شهرهٔ نظم او بود در جهان همه همه ۱۳۰۹ھ	ش		نغمه همین سرودش ز بی سر فکر و جهد و جد	
کم نبود ز تیر ب معجزه شان همه همه			باز بگفت ای عجب صنعت او است بو العجب	
مصرع تازه بر ملاحق بر زبان همه همه			مصرع جمله شعرها با سر فخر زد نما	

النسی ده حشمتش عیان بر تو کند و سال آن

راست بکن شمار شان از سر شان همه همه

وله دام اقباله

حبذا التصنیف و الای اسد	زندگی را ما حصل اینست و بس
گفتم ای شان سال طبع او بدل	نظم دلکش بی بدل اینست و بس

۱۳۰۹ھ

۵۲

نور عین حق یقین

نعت احمد و صفت علی

تعریف آل یسین

گفتم سال طبع ...

از نتایج طبع وقاد و فکر نقاد خلق مجسم مروت قوام اکمل الکملا اوستاد الادبا حاتم
دوران عالیجناب نواب سید یوسف حسینخان زاد الله قباله خلف الصدق جناب
نواب امتیاز الدوله بسالت جنگ سید حیدر حسینخان بهادر مغفور نبیره نواب
مختار الدوله بهادر مرحوم اسکنهم الله فی جوار آبائهم الطاهرین فی الجنان الی یوم الدین

حبذا النظم که فرمان شفاعت بودی — بیت بیتش پی جنت سند آمد بسند
راست انیست که هر مصرع او سرو جنان النسیم — نبود بیم خزانش ز ازل تا به ابد
لفظ او دلکش و مطبوع چو حسن نمکین — سطر او گیسوی حوران ارم ابرو مد
صفحه اش دامن گلچین و ورق گل ورق — نقطه اش چون گل تر دائره اش غنچه سبد
باغ تفریح احبا خلش خاطر غیر — گل پی اهل ولا خار پی اهل حسد
آری آری که چرا این نبود وصاف آن — که بود این همه تصنیف حکیم اوحد
میرزا شاه حسین اسدی الصفوی — اشرف اهل شرف عالم علم سرمد
ذات والاش معظم همه و لقبا ست — چه تعجب بهمین اسم چو مخطوب آمد
سالک مسلک تسلیم رضینا القضا — واله و شیفته و عاشق محبوب صمد
یوسفا مدحت شیرینی نظمش چه کنم — ناطقه زانه حلاوت لب تحسین بندد
مدحت نغمه سنج از لبکه بود غایت او — وصف او آنچه بهر جو بر نمایند سزد
زد رقم از سر القاس طبعش قلمم — فرد هر مصرع دیوان رباعی اسد

پای مو زد ز زاید ۱۲

۱۳۰۹ هجری

٥٢

۵۴

طبع آدم عناصر العرفان
مسقط الذنب ماحی الاثم
دولت بی زوال و بی منت
غایت فضل ایزد داور
رهنمای طریقت عرفان
لعل ناسفتهٔ خزینهٔ عقل
لذت زندگی بی مزه ام
سبب بیگناهیم انیست
بهر تاریخ او ز روی نیاز
یک سره سر فرو شدم بسرش
بسکه بهر حدیث و قرآنست
جملهٔ مدح رسول و آل رسول

زد حنا زد حنا و را اختنا
سبب الخیر باعث التقوی
نعمت لا تعد و لا تحصی
علت رحمت رسول خدا
زاد منهاج منزل عقبی
در نایاب بحر فکر رسا
طار عرشه حیاتنا اسطی
حاصل کل عمر ناهذا
مشورت خواستم لعقل رسا
که سروشم بگوش زد آوا
نظم او جمله نقل با معنی
جمله وعظ و همه تعرف زا

از رقم از رقم بحسب حال از رقم
کان هذا الکتاب الهاما
سنه ۱۳۰۹ هجری

تمت